

Årsrapport for 2022

*Fra frihetsfest i Finnsnes kirke 14. desember. Dilani Collin og Odd Fredriksen.
Foto: Sara Marie Triumf*

DEN NORSKE KIRKE - NOROGGA GIRKU - NORJAN KIRKKO

Nord-Hålogaland bispedømme - Davvi-Hålogálandda bismagoddi - Pohjais-Hålogalandin pispaseura

Innhold

I	Leders beretning	4
II	Introduksjon til bispedømmet og hovedtall.....	6
	2.1 Organisering og formål.....	6
	2.2 Nøkkeltall.....	7
	2.2.Utvalgte nøkkeltall fra Årsregnskapet 2022:.....	8
III	Årets aktiviteter og resultater	9
A	Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk	9
B	Resultater og måloppnåelse	10
	1. Kirken åpner rom for tro	10
	1.1 Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	10
	1.2 Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle.....	15
	1.3 Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	16
	2. Kirken er der livet leves	19
	2.1 Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner .	19
	2.2 Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	24
	2.3 Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører.	27
	3. Kirken er mer for flere.....	31
	3.1 Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt	31
	3.2 Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på	34
	3.3 Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena.....	38
C	Biskopens virksomhet.....	41
IV	Styring og kontroll i virksomheten.....	42
A	Arbeidsmiljø	42
	Sykefravær og vurderinger av dette	42
	Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold.....	42
B	Likestilling	42
C	Vurdering av internkontroll.....	44
V	Vurdering av framtidsutsikter	45
VI	Årsregnskap 2022	46
	Ledelseskommentar årsregnskapet 2022	46
	Innledning.....	46
	Vurdering av vesentlig forhold	46
	Oppsummering årsregnskap 2022.....	46
	Budsjettgruppe 1 - Drift.....	47
	Lønnskostnader:	47

Driftskostnader:.....	47
Budsjettgruppe 2 - Tilskudd.....	47
Særskilt om OVF-tilskuddet.....	48
Akkumulert mindreforbruk:	48

I Leders beretning

2022 ble et år der mye normaliserte seg sammenlignet med hvordan livet var før pandemien, men det var også et år der vi opplevde at ikke alt ble som før og der vi ble tvunget til å vurdere hvordan kirken skal gå videre i tiden som kommer. Det er for tidlig å gi sikre svar nå, men vi håper og tror at vi kan ta lærdom av det vi har erfart i 2022 og skape med himmel på jord i tiden fremover.

Den store festen i Nord-Hålogaland bispedømme i året som gikk var frihetsfesten da kirken, lokalsamfunnet og ikke minst familien Collin kunne feire at det åtte år lange kirkeasylet i Finnsnes kirke var over. Dette var en situasjon som aldri skulle oppstått, og som har skapt store sår for denne familien. Den har vist alvorlige mangler i den norske rettsikkerheten og er slik sett langt fra ferdig siden vi fremdeles har et system som kan sette nye mennesker i lignende situasjoner i fremtiden. Likevel er det med stor glede og takknemlighet vi kan slå fast den foreløpig siste kirkeasylsaken i Norge ble avsluttet og at familien fikk bli i Norge og på Finnsnes.

Russlands invasjon i Ukraina satte direkte preg på arbeidet vårt i Nord-Hålogaland bispedømme i 2022. Den ortodokse kirken i Russland støttet krigen offentlig og gav delvis en teologisk begrunnelse for invasjonen. Metropolitten i Murmansk kom med uttalelser rundt grensespørsmål i nord som var problematiske. Dette gjorde at samarbeidet i Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB) ble lagt på is i en felles beslutning av alle de vestlige bispedømmene som er med i organisasjonen. I september møttes representanter fra disse bispedømmene i Tornio på grensen mellom Finland og Sverige, der vi grunnla Nordkalotten kirkelige nettverk. Foreløpig er dette en midlertidig organisasjon som skal jobbe videre i tomrommet etter SKKB, men om SKKB vil kunne gjenoppstå i overskuelig fremtid er i beste fall usikkert.

Bemanningssituasjonen i bispedømmet er på mange måter slik den har vært de siste årene, noe som vil si at vi har svært mange stillinger uten fast ansatte. Vi klarer likevel å fylle de aller fleste hullene med vikarer. Vikarene er i stor grad pensjonister, så det sier seg selv at dette ikke er en bærekraftig ordning. Det er vanskelig å se hvordan man skal kunne klare seg uten et sentralt ledd knyttet til bispedømmekontoret som skaffer vikarer for prostene. Hvordan den kirkelige organiseringen ser ut i fremtiden er derfor et moment vi er urolige for. Situasjonen med de mange stillingene uten fast ansatte tærer på både ansatte og menigheter og gjør det vanskelig å jobbe strategisk med for eksempel barn og ungdom og samisk kirkeliv, men vi opplever heldigvis ikke at det gjør at tallet på gudstjenestebesøk har gått veldig ned. Vi er ikke tilbake på nivået vi var før pandemien, men vi er heller ikke veldig langt unna. På grunn av etterslepet på dåp og vielser har disse tallene gått opp. Andelen kirkelige begravelser er fremdeles bortimot 100% i bygdene og de mindre byene i bispedømmet. Vi har likevel et stort forbedringspotensial i å nå barn og unge, både i mer enkeltstående trosopplæringstiltak og i langsgående tiltak som kor og klubber. Folkekirken står fremdeles solid i befolkningen, men rekrutteringskrisen har potensiale i seg til å slå beina under folkekirken.

Teologistudiet ved UiT Norges arktiske universitet i Tromsø ble lagt ned gjennom et vedtak i universitetets styre høsten 2022. Dette er svært negativt for både kirke og universitet. Det er et tap å miste forskning på øverste nivå på et breddeuniversitet om kirkelige forhold i nord, ikke minst den læstadianske bevegelsen, samisk kirkeliv og den nordnorske folkekirken, i tillegg til mer tradisjonelle teologiske emner. Like viktig er det at dette vil ramme rekrutteringen av teologistudenter. Det er riktignok ikke så mange som har tatt hele teologistudiet ved UiT, men mange har tatt deler av det. Vi håper UiT i framtida vil gi deler av

teologiutdanningen, eventuelt av VID vil kunne gjøre dette i et samarbeid med Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN), som er eid av VID.

Vi opplever jevnt over at våre ansatte trives i jobbene sine og finner det meningsfullt å jobbe i kirken. Dessverre har for mange av kvinnene vi har ansatt opplevd belastning de ikke skal behøve å oppleve på grunn av at de er kvinne og prest. Dette er en tematikk vi har jobbet aktivt med i 2022. Arbeidet er på langt nær ferdig og fortsetter i årene framover.

Samisk kirkeråd feiret i år 30 år, noe som ble markert i Tromsø. Nord-Hålogaland bispedømme var selvsagt med og feiret denne viktige institusjonen. Bispedømmet var også representert med en stor delegasjon på samiske kirkedager i Inari i Finland, og det var særlig flott for oss å se vår stiftsdirektør som hovedliturg på hovedgudstjenesten, en gudstjeneste hun forrettet på nordsamisk. Vi er også stolte over at et av våre trosopplæringstiltak – Samisk aktivitetsdag – fikk Trosopplæringsprisen i 2022. Opprettelsen av en gruppe som koordinerer og utvikler samisk kirkeliv i Tromsø by, skapte allerede i 2022 gode resultater.

Etter flere år med arbeid, utfordringer og til slutt forsinkelser på grunn av krigen i Ukraina, kom endelig det kvenske salmeheftet ut i juni. Heftet ble lansert i Vadsø kirke og har blitt distribuert til menigheter og ansatte i hele bispedømmet. Vi håper heftet blir tatt i bruk og at det kan bli begynnelsen på en fullverdig kvensk salmebok.

2022 ble et spennende og utfordrende år for bispedømmet. Det vanlige, dagligdagse menighetslivet vendte tilbake og ansatte og frivillige måtte omstille seg til enda en ny virkelighet etter to år med stadige endringer. Alt i alt synes vi dette har gått forbausende greit. Vi er stolte over å være ledere i et bispedømme som i storm og godvær, by og vidde, i fjorder og daler, på kvensk, samisk og norsk vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Marta Kristine Ims
bispedømmerådsleder

Stig Rune Lægdene
fungerende biskop

II Introduksjon til bispedømmet og hovedtall

2.1 Organisering og formål

Nord-Hålogaland bispedømme ble opprettet i 1952 ved at Hålogaland bispedømme ble delt og er i dag ett av 11 bispedømmer i Norge. Bispedømmets geografiske område er Troms og Finnmark fylke som består av 39 kommuner samt Svalbard.

Bispedømmet er organisert i 8 prostier fordelt på 62 sokn. Prostienes størrelse varierer fra ca 18.000 til 80.000 innbyggere.

Bispedømmerådet har 11 medlemmer inkludert nordsamisk representant. Sammen med de andre bispedømmerådene utgjør rådet Kirkemøtet.

Bispedømmet ledes av to organ: biskopen og bispedømmerådet. Det er felles administrasjon ledet av stiftsdirektør med kontorsted i Tromsø.

Formål

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet rettet mot alt som kan vekke og nære det kristne livet i menighetene. Rådet skal fremme samarbeid mellom de ulike menighetsråd og andre lokale grupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler statlig tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen diakoni og undervisning

Bispedømmeråd og biskop har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet «Mer himmel på jord» legges til grunn for virksomheten og dens aktiviteter. Bispedømmerådet utarbeidet i 2022 en handlingsplan basert på dette visjonsdokumentet.

De mest synlige områdene er:

- Prestetjeneste
- Gudstjenester og kirkelige handlinger
- Dåp, trosopplæring og undervisning
- Kirkemusikk og kultur
- Diakoni
- Misjon
- Tilskuddsforvaltning, godkjenningssaker og oppgaver knyttet til gravferdslov og forskrift.

Bispedømmerådet samarbeider med kristelige organisasjoner og har et samarbeid med de fleste misjonsorganisasjonene. Videre er bispedømmerådet medlem av det nå sovende Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB). SKKB ble etablert i 1996 på initiativ fra Nord-Hålogaland bispedømme som et samarbeid mellom de nordligste bispedømmene i de lutherske kirkene i Norge, Sverige og Finland, og den russisk-ortodokse kirke i Russland. Senere har flere stift sluttet seg til samarbeidet. I dag er det ni stift som er medlem i SKKB, men all aktivitet i organisasjonen ble frosset i 2022 som en følge av Russlands invasjon i Ukraina og den russisk-ortodokse kirkes respons på denne. Alle medlemmene i SKKB fra Norge, Sverige og Finland etablerte i september 2022 «Nordkalotten kirkelige nettverk» som en midlertidig videreføring av deler av SKKBs arbeid.

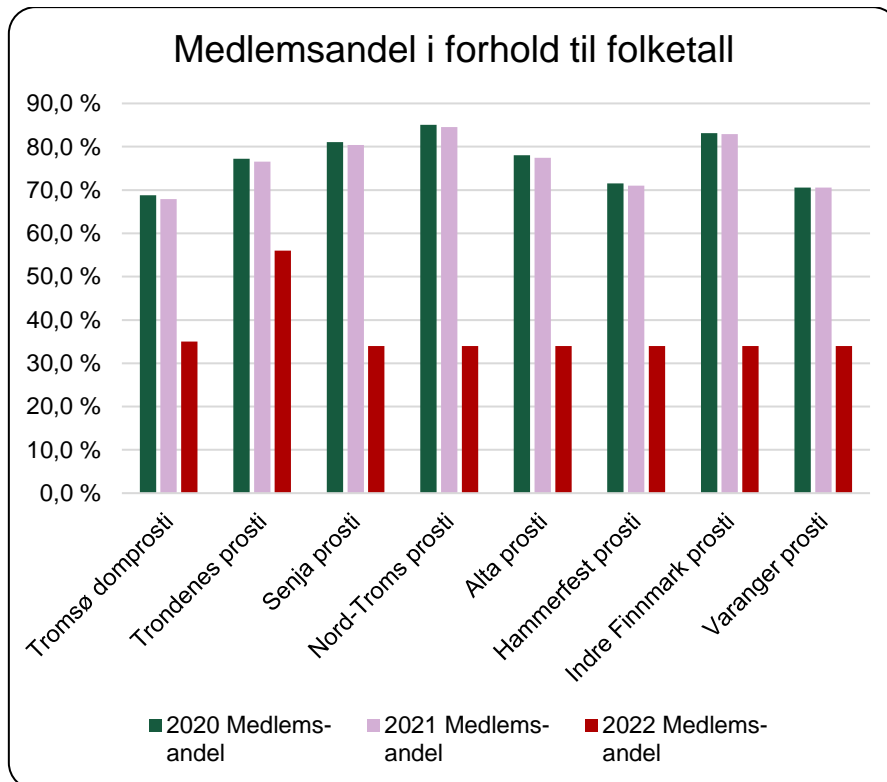
Svalbard kirke

Svalbard kirke tilhører Nord-Hålogaland bispedømme, men på grunn av deres særegne rettslige status leverer de egen årsrapport.

2.2 Nøkkeltall

Nøkkeltall pr. prosti og for bispedømmet totalt:

Prosti	Ant. sokn	2020			2021			2022				
		Medl. i Dnk	Ant. innbyggere	Medlemsandel	Medl. i Dnk	Ant. innbyggere	Medlemsandel	Medl. i Dnk	Ant. innbyggere	Medlemsandel	Innmeldte	Utmeldte
Tromsø domprosti	10	54 379	79 075	68,8 %	54 056	79 593	67,9 %	53 535			39	281
Trondenes prosti	13	26 347	34 119	77,2 %	26 121	34 116	76,6 %	25 913			5	85
Senja prosti	12	31 135	38 423	81,0 %	30 866	38 401	80,4 %	30 448			22	87
Nord-Troms prosti	6	13 209	15 526	85,1 %	12 916	15 274	84,6 %	12 640			3	29
Alta prosti	4	17 671	22 641	78,1 %	17 774	22 942	77,5 %	17 698			24	57
Hammerfest prosti	7	12 815	17 912	71,5 %	12 513	17 621	71,0 %	12 344			7	35
Indre Finnmark prosti	5	10 938	13 160	83,1 %	10 800	13 020	83,0 %	10 507			6	14
Varanger prosti	5	14 655	20 757	70,6 %	14 417	20 427	70,6 %	14 150			8	46
= Sum	62	181 149	241 613	75,0 %	179 463	241 394	74,3 %	177 235			114	634

Innbyggertall for 2022 har ikke blitt oppdatert pr. 20.02.23. Medlemsandel er derfor bare en markørsøyle.

Utvalgte volumtall:

Tabellen viser volumtall for bispedømmets aktiviteter siste 5 år.

Volumtallene kommenteres nærmere i del III.

Volumtall for bispedømmet							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall døpte	1 625	1 534	1 466	1 426	1 233	1 349	1 425
Antall konfirmerte	1 882	1 844	1 791	1 664	1 646	1 707	1 583
Antall vigslar	344	374	377	329	276	282	361
Antall gravferder	1 964	1 906	1 853	1 924	1 909	1 966	1 954
Gudstjenester totalt	4 421	4 189	3 992	4 010	3 226	3 340	3 578
Deltagere totalt	297 994	281 957	276 589	272 603	134 944	139 580	212 918

2.2. Utvalgte nøkkeltall fra Årsregnskapet 2022:

Tabellen viser nøkkeltall basert på informasjon fra del VI Årsregnskapet, for de siste 3 år.

Beløp i hele tusen

Nøkkeltall for årsregnskapet	2020	2021	2022
Antall årsverk	104,75	104,50	102,00
- Herav prestedtjeneste (inkl biskop)	90,00	90,00	87,60
Samlet tildeling budsjettgruppe 1 - Drift	87 632	89 784	92 356
Netto driftskostnader	84 724	89 291	94 133
Lønnsandel av driftskostnader	86,6%	84,2%	79,8%
Andel brukt i prestedtjenesten	72,6%	73,1%	69,3%
Lønnskostnader pr. årsverk	681	719	737

Lønnsandel og lønnskostnader er inkl. andre personalkostnader (kontogruppe 59*).

III Årets aktiviteter og resultater

A Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Flere av parameterne vi måles etter er tilbake på et nivå som kan sammenlignes med slik det var før pandemien. Pandemien har ført til så store grunnleggende endringer i samfunnet at det er vanskelig å gjøre klare analyser for hvordan folkekirkens stilling er nå sammenlignet med før pandemien.

Nord-Hålogaland bispedømme har begrensede ressurser, særlig når det kommer til kvalifiserte medarbeidere, frivillige eller ansatte. Ut fra de ressursene vi har til rådighet vil vi si at resultatene er akseptable, selv om vi i mange tilfeller skulle ønske vi nådde flere mennesker. Dette gjelder særlig i hvor stor grad vi når ungdom etter konfirmasjonsalder.

Ungdomsarbeid, rekruttering og antall frivillige henger sammen, og det er en stor utfordring for oss å få en bedre trend på disse områdene fremover.

Videre analyse av de enkelte indikatorene følger.

B Resultater og måloppnåelse

1. Kirken åpner rom for tro

1.1 Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet

1.1.1 Opprettholde antall deltakere i gudstjenester

Volumtall for	2018	2019	2020	2021	2022
Antall gudstjenester	3	4	3	3	3700
Samlet antall	276	272	134	125	216

De første månedene av 2022 var fortsatt preget av restriksjoner knyttet til covid-19, og tallene gjenspeiler derfor ikke et normalår, men et år med noen restriksjoner. Tallene må leses med dette som bakgrunn.

Tendensen med separate dåpsgudstjenester utenom hovedgudstjenesten på grunn av antallsbegrensninger i kirkerommet har avtatt. Antall gudstjenester nærmer seg normalåret 2019. Deltakelsen oppnår imidlertid på langt nær samme antall som 2019, hverken i rene tall eller i gjennomsnitt. I mange av soknene øker deltakelsen betraktelig på gudstjenester der trosopplæringstiltak markeres og barn er invitert. Da følger foreldrene med på gudstjenesten. Etter flere år der trosopplæringstiltakene har blitt avlyst eller begrenset har kontinuiteten i gudstjenester som tiltrekker seg barnefamilier blitt brutt. Det vil ta tid å bygge opp igjen dette relasjonsarbeidet. Tallet på deltagere bærer preg av at flere menigheter rapporterer om avlyste trosopplæringsarrangement.

1.1.2 Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Biskopen gjentok i 2019 pålegget til alle sokn å benytte innslag av nordsamisk språk i gudstjenestene. Samiskspråklige liturgiledd skal derfor benyttes i alle sokn. Det rapporteres fortsatt om noe manglende forståelse for bruk av samisk språk i enkelte sokn der det er lite synlig samisk befolkning. Foruten de samiske språkområdene arrangeres det rent samiskspråklige gudstjenester i Elverhøy og Domkirken årlig. Elverhøy kirke er utpekt som Tromsøs samiske kirke og har egne samiskspråklige trosopplæringstiltak, og salmekvelder med mer. Det har også blitt etablert en arbeidsgruppe i Tromsø for å utvikle og koordinere det samiske kirkelivet i byen.

Det tilbys kurs om samisk språk og kultur til kirkelig ansatte i bispedømmet. Det har vært lite kursing de seneste år grunnet pandemien, og i 2022 har det vært vanskelig å presse inn kurs i prestenes hverdag da dekning av vakanser og utsatte gjøremål har hatt prioritet.

1.1.3 Vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv

I 2022 lanserte Nord-Hålogaland bispedømmeråd *Kväänin virsihähti, Kvensk salmehefte* etter mange års arbeid. Salmeheftet er distribuert til alle sokn i bispedømmet, og særlig de kvenske kjerneområdene i Nord-Troms, Alta, Indre Finnmark og Varanger prosti. Det er også allment tilgjengelig for salg fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

I 2022 ble det for første gang holdt en fullverdig kvenskpråklig begravelse i Porsanger sokn.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har et utvalg for kvensk kirkeliv, men dette har dessverre ikke hatt særlig aktivitet i 2022. Det nasjonale ansvaret for kvensk kirkeliv ble i 2022 overført fra Nord-Hålogaland bispedømme til Kirkerådet. Dette vil forhåpentligvis styrke arbeidet og statusen til kvensk kirkeliv.

1.1.4 Oppslutningen om kirkelige handlinger holdes oppe

Dåp

Volumtall for	2019	2020	2021	2022
Antall døpte	1	1	1	1
Dåpskull*	2	2	2	2
Andel døpte	62%	54%	55%	65%

* Dåpskullet er beregnet som alle fødte i 4. kvartal år t-1 til og med 3. kvartal år t

Det er en merkbar økning i dåp etter Covid-19 pandemien som kan tyde på at mange har utsatt disse i påvente av mulighet for større selskapelighet knyttet til disse begivenheten. Vi kan derfor ikke si noe kvalitativt om utviklingen i oppslutningen om dåp før om et par år.

Konfirmasjon

Volumtall for	2018	2019	2020	2021	2022
Antall	1	1	1	1	1
Antall 15-	2	2	2	2	2
Andel	85%	79%	78%	78%	75%

Andelen 15-årige medlemmer som konfirmerer seg er svakt synkende hvert år. Mange menigheter har hatt sviktende oppslutning om barne- og ungdomsarbeidet under pandemien. Dette kan slå uheldig ut på sikt om relasjonen til kirken svekkes for yngre medlemmer. Likevel er det mye aktivitet som gjenstartes etter pandemien og dette kan også slå positivt ut på fremtidige årskull.

Det er dessverre slik at mange menigheter i vårt bispedømme har ustabil prestedekning. Lengre vakanseperioder eller hyppig rotasjon av vikarer er utfordrende for barne- og ungdomsarbeidet generelt og vil kunne føre til sviktende oppslutning om konfirmasjon og påfølgende bruk av kirkelige handlinger ved dåp, visser og gravferd. Dette er en situasjon vi ikke ser noen snarlig løsning på og det fordrer at vi tenker nytt og langsiktig rundt kirkelig betjening av menighetene.

Vigsel

Volumtall for	2018	2019	2020	2021	2022
Antall	377	329	276	268	368

I likhet med dåp, er det en merkbar økning visser etter Covid-19 pandemien og medfølgende restriksjoner på reiser og deltakere i kirkerommene. Dette kan tyde på at mange har utsatt disse begivenhetene i påvente av mulighet for større selskapelighet med tilreisende gjester. Utviklingen i kirkelige vigslar kan vi derfor ikke si noe om før om et par år.

Gravferd

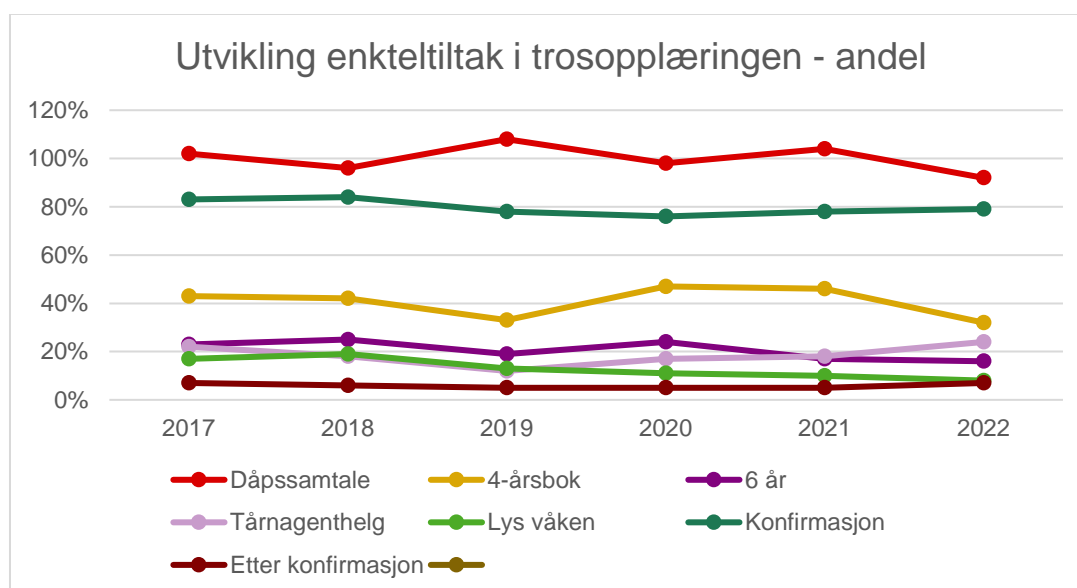
Volumtall for	2018	2019	2020	2021	2022
Antall	1 853	1 924	1 909	1 966	1 993
Antall døde	1435	1 722	1 779	1 864	2 001
Andel	129%	111%	107%	107%	100%

Andelen medlemmer som velger kirkelig gravferd er bortimot total. I tillegg velger også mange ikke-medlemmer kirkelig gravferd. I mange sokn er det få, eller ingen gode alternative seremonirom. Andelen i 2018 er signifikant høyere enn årene før og etter, så utviklingen er relativt stabil. Det er et lite fall fra 2021 til 2022. Dette kan skyldes at et gravferdsbyrå i Harstad har eget seremonirom med et betydelig antall seremonier som antakelig ville valgt

kirkelig gravferd om tilbudet ikke fantes. Tilsvarende finnes seremonirom hos begge gravferdsbyråene i Tromsø. Under pandemien med antallsrestriksjoner for deltakere i kirkelige seremonier kan slike mindre seremonirom ha vært foretrukket for å skape intime soner fremfor store kirkerom. Kirkelig gravferd har folkekirkens største oppslutning blant medlemmer, og utviklingen her må følges og analyseres nøye

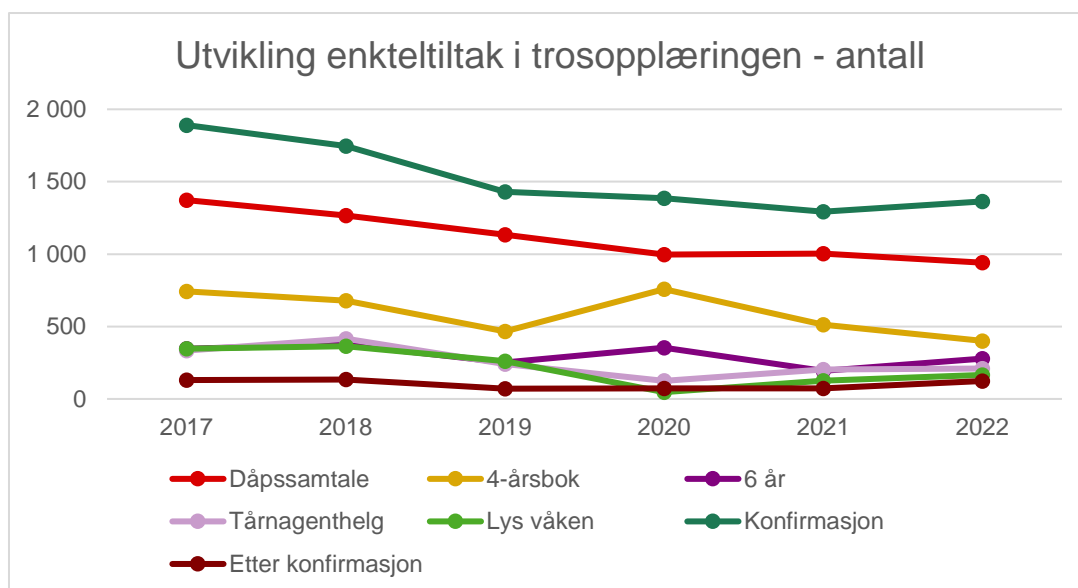
1.1.5 Barn og unge lærer om kirke og tro

	2019		2020		2021		2022	
	Deltaker	Andel	Deltakere	Andel	Deltake	Andel	Deltakere	Andel
Dåpssamtale	1 134	108 %	997	98 %	1 004	104 %	941	92 %
4-årsbok	466	33 %	758	47 %	512	46 %	401	32 %
6 år	253	19 %	354	24 %	194	17 %	278	16%
Tårnagenthelg	240	12 %	125	17 %	203	18 %	209	24 %
Lys våken	261	13 %	47	11 %	126	10 %	166	8 %
Konfirmasjon	1 431	78 %	1 386	76 %	1 293	78 %	1 365	79 %
Etter konfirmasjon	71	5 %	73	5 %	74	5 %	123	7%

Samlet sett er utviklingen som forventet og jevnt over sammenlignbare med fjorårets tall. I flere menigheter merker en at selv om situasjonen har normalisert seg etter nedstengningene under pandemien, er det jevnt over færre som kommer færre til kirkens arrangementer – og dette gjelder også trosopplæringen.

Det er dessverre en del forsinket rapportering fra menighetene. Dette medfører at tallene ikke nødvendigvis er helt korrekte. Spesielt gjelder dette tiltaket «Dåpssamtale», hvor en venter ofte venter på tall fra prestene som de fleste steder står for samtalen.

Utover dette er utviklingen tiltaket 4-årsbok har hatt gjennom hele koronatiden og til nå, interessant. Vi spekulerer i at under koronatiltakene var det flere menigheter som anstrengte seg for å få delt ut 4-årsbok (reiste hjem, sendte i posten, etc.), mens det det siste året har vært et mål å få i gang tiltak som Tårnagenthelt og Lys Våken.

Det varierer en del i prostiene hvordan trosopplæringsarbeidet fungerer. I noen byer, som Alta og Harstad, fungerer trosopplæringsarbeidet godt. I Harstad erfares det blant annet hvor viktig rekrutteringen fra tiltak til tiltak har vært for å bygge et helhetlig trosopplæringsarbeid. Prosten skriver:

REKRUTTERING FRA TILTAK I EI ALDERSGRUPPE TIL TILTAK I ALDERSGRUPPA OVER HAR VÆRT EN SUKSESSFaktor. TWEENS-ARBEIDET FOR GRUPPA FØR KONFIRMASJONSALDER ER NU GODT ETABLERT, OG HAR DEKT ET HOL I DENNE PROGRESJONEN

Likevel beskrives situasjonen utenfor byen i Trondenes slik– en beskrivelse som også passer i andre deler av bispedømmet godt:

I PROSTIET FOR ØVRIG RAPPORTERES DET OM LITE AKTIVITET FOR BARN OG UNGE. DET ER VANSKELIG Å NYTTIGGJØRE SEG TROSOPPLÆRINGSMIDLENE TIL Å ANSETTE NOEN TIL Å TA SEG AV DETTE ARBEIDET, OG DET TRENGS ANSATTE TIL Å SKAFFE OG HOLDE I GANG FRIVILLIGE.

I Tromsø domprosti ser en kanskje en tendens som er gjenkjennbar i flere av byene i Norge:

DET ER EN REKKE TROSOPPLÆRINGSTILTAK I MENIGHETENE, MEN DET ER NOK NOE BLANDET HVOR MANGE SOM DELTAR UTENOM KONFIRMASJONSUNDERVISNING OG DÅPSSAMTALE. DETTE GJELDER I ALLE FALL

OM EN SAMMENLIGNER FAKTISK OPPSLUTNING MED DE NASJONALE MÅLSETTINGENE. MEN FLERE TILTAK PEKER SEG LIKEVEL UT SOM POPULÆRE I MANGE MENIGHETER: BABYSANG, LYS VÅKEN OG SOMMERKIRKEN. ENKELTE ARRANGEMENTER HAR SVÆRT STOR TILSLUTNING, SOM JULEGRANTENNING OG BARNAS DAG I KROKEN MENIGHET OG FLERE AV JULETREFESTENE

Domprosten ønsker å arbeide med å få større samarbeid over soknegrensene for å bedre ressursutnyttelsen både når det gjelder diakoni og trosopplæring.

I Tromsø fikk også tiltaket «Samisk aktivitetsdag», som arrangeres av menighetene på Kvaløya, den nasjonale Trosopplæringsprisen. Tiltaket er en pioner i å arbeide med samisk i trosopplæringstiltakene.

Kirkelig undervisningstilsatte i Alta og Talvik ble slik sitert i prostens rapport:

2.MARS 2022 STARTET VI OPP «KLUBB, KOR OG KAKAO» I TALVIK KIRKE. DETTE BLE FORT ET POPULÆRT TILTAK, OG BLE KALT «KIRKA» BLANT BARNA 😊 VI INVITERTE ALLE 1.-7.KLASSINGENE I BYGDA TIL KLUBB FRA 14.00-16.00. UNGENE KOM OG FIKK MAT, SPILLE SPILL, FELLESLEK, ANDAKT SANG OG LYSTENNING. SÅ AVSLUTTET VI HVER SAMLING MED KAKAO. VI HAR VÆRT ALT FRA 5 BARN TIL 21 BARN I LØPET AV 2022. DET ER FLEST I ALDEREN 1.-4.KLASSE, MEN INNIMELLOM KOMMER ELDRE UNGER OG ER MED. OFTE VIL DE HJELPE TIL MED Å LAGE MAT ELLER «PASSE» PÅ DE YNGRE BARNA.

HØSTEN 2022 HAR VI HATT SAMLING CA ANNENHVER UKE, OG UTVIDET TILBUDET TIL 13.00-16.00. VI HAR OG BEGYNT Å TA DE SOM VIL MED PÅ GUDSTJENESTEPLANLEGGING, DA SPESIELT TIL FAMILIEGUDSTJENESTER. VI HAR FÅTT EN FAST GJENG PÅ 4-6 BARN SOM VIL VÆRE MED SOM FORSANGERE, OG DE SPØR HVER GANG DET ER KLUBB: «NÅR SKAL VI PLANLEGG GUDSTJENESTE» 😊 LYSGLOBEN ER ALLTID FULL AV TENTE LYS ETTER SAMLINGEN, OG FORELDRENE GIR GODE TILBAKEMELDINGER OM HVOR GODT BARNA TRIVES I KIRKA.

Samlet sett erfarer mange menigheter at ting har returnert til normalen i løpet av 2022, men samtidig at årene med koronatiltak har gitt bredden av det kirkelige arbeidet en knekk slik at det er utfordrende å komme tilbake til samme nivå på deltagelse og aktivitet som tidligere. Særlig har dette rammet tiltak for ungdomstiltak (som vi kommer tilbake til under pkt. 3.2.1 nedenfor). Likevel er det optimisme, nystartede tiltak og mye flott arbeid som det er god grunn til å glede seg over. I den anledning siterer vi prostens i Indre Finnmark:

I LAKSELV I PORSANGER SAMLES HVER UKE 30-40 BARN TIL EN BARNEKLUBB. DET SIES OFTE AT ORDNINGEN MED BREDDETILTAK STÅR I VEIEN FOR KONTINUERLIGE TILTAK. DET ER TYDELIGVIS IKKE TILFELLET I PORSANGER.

1.2 Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle

1.2.1 Kirken deltar aktivt i samfunnsdebatten og på ulike arenaer i det offentlige rom

Ulike representanter for Nord-Hålogaland bispedømme har markert seg i den offentlige debatten på flere måter i 2022, kanskje mer virkningsfullt enn noen gang før.

Den lange kirkeasylsaken på Finnsnes fikk endelig en avslutning i 2022 og i forbindelse med dette var representanter for menighetsrådet, soknepresten og biskopen aktiv i flere kanaler for å påvirke politikere og opinion. Dette var i form av offentlige uttalelser i TV, radio og trykte medier, men også i form av mindre synlige samtaler med beslutningstagere og andre sentrale personer. Når saken løste seg slik den gjorde velger vi å tro at det store kirkelige engasjementet var en medvirkende årsak.

Biskopen hadde på trykk i flere aviser en kronikk i forbindelse med kvenfolkets dag og var også aktiv i mediene i forbindelse med Arctic Pride i Tromsø og særlig regnbuemessen der. Denne gudstjenesten ble det rapportert direkte fra på NRK. Biskopen ble også intervjuet jevnlig i media om ulike dagsaktuelle temaer.

I forbindelse med at teologistudiet på UiT ble nedlagt deltok både biskop og domprost i diskusjoner rundt dette både offentlig og i andre fora.

Ikke mange av de ansatte eller aktive frivillige i bispedømmet er veldig aktive samfunnsdebattanter, men kirkefagsjefen gikk i avisdebatt med en av avisa Nordlys' kommentatorer om påskens budskap og domprosten har hatt en fast spalte i avisa iTromsø der han løfter ulike temaer. Domprosten deltok i debatt om fattigdom på Dagsnytt 18, og 1. mai gudstjenesten i Tromsø domkirke med denne tematikken fikk nasjonal oppmerksomhet. Både domprosten og noen prester har deltatt i Helgemorgen på radio ved ulike anledninger.

I kommunestyret i Hammerfest sitter både prosten og en av sokneprestene i kommunen som faste representanter. Disse representerer ulike partier og ikke Den norske kirke, men begge er profilerte både som prester og lokalpolitikere. Svalbard kirke er jevnlig i internasjonale medier i forbindelse med miljøspørsmål.

I september var en delegasjon fra bispedømmet deltagere på Rajalla/På gränsen-seminaret i Tornio i Finland. Dette seminaret var et møtepunkt mellom kirke og andre aktører som jobber over de nasjonale grensene i nord. Der diskuterte man arbeidet i lys av den nye situasjonen med Russland. Seminaret ble arrangert av finske myndigheter, representert ved det finske presidentskapet for The Barents Euro-Arctic Council, sammen med Oulu bispedømme i den evangelisk-lutherske kirken i Finland. Det ble avholdt i rådhuset i Tornio og blant deltagerne var biskoper fra Norge, Sverige og Finland, den finske forsknings- og kulturministeren, representanter for finsk utenriksdepartement, det norske barentssekretariatet og svenske og finske offentlige organer på kommunalt og regionalt nivå. De kirkelige innspillene, også fra Nord-Hålogaland bispedømme, var sentrale i diskusjonen her.

I 2022 opplevde vi at uvanlig mange gudstjenester fra vårt bispedømme ble kringkastet på TV og radio. Finnsnes kirke hadde flere TV-overførte gudstjenester, og andre kirker i bispedømmet hadde gudstjenester på NRK Radio. Enkelte menigheter hadde også samarbeid med lokale radiostasjoner.

1.2.2 Kirken samhandler med ulike tros- og livssynssamfunn

Jevnt over er det økumeniske klimaet godt i bispedømmet og lokalmenighetene samhandler med andre kirkesamfunn det er naturlig å samarbeide med. Dette er pinsemenigheter, baptistmenigheter, Den katolske kirke og andre konfesjoner. Ulike ortodokse grupperinger og enkeltmenigheter er i jevnlig kontakt med Den norske kirke, selv om kontakten med de

russisk-ortodokse i stor grad har blitt brutt i 2022. En av menighetene i bispedømmet samarbeider om en stilling med den lokale metodistmenigheten og flere steder er det fellesgudstjenester, møter og andre aktiviteter som samarbeidsprosjekter mellom Den norske kirke og andre kirkesamfunn. Mange steder låner også menighetene i Den norske kirke ut kirker eller andre bygg til gudstjenester og andre seremonier. Dette er noe vi setter stor pris på og vi ser det som en berikelse for både menighetene som låner ut og de som får låne lokalene.

På Svalbard er det tradisjonelt nært samarbeid mellom Svalbard kirke, Den katolske kirke og Den russisk-ortodokse kirke. Den norske kirke organiserer prestebesøk fra de andre kirkesamfunnene. Dette har blitt satt på vent for de ortodokse prestene sin del i 2022.

Det er ikke mange formelle fora for økumeniske samtaler eller religionsdialog i bispedømmet. I Tromsø er det et forum for ledere i kristne kirker og i Harstad en økumenisk fagsamling. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Tromsø har hatt flere år nesten uten aktivitet, men det ble forsøkt revitalisert i 2022 etter at Human-Etisk Forbund la ned et stort arbeid i dette. Det ble arrangert et møte med tanke på å få liv i organisasjonen igjen, men hvordan den langsiktige effekten av dette vil bli er fremdeles usikkert.

Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen har som nevnt i et annet avsnitt i årsmeldingen blitt lagt på is i 2022, men Nord-Hålogaland bispedømme var med på å etablere Nordkalotten kirkelige nettverk som et alternativ. Nettverket består av Nord- og Sør-Hålogaland bispedømme i Den norske kirke, Luleå stift i Svenska kyrkan, Oulo bispedømme i Den evangelisk-lutherske kirke i Finland og Oulu bispedømme i Den ortodokse kirke i Finland.

1.3 Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke

1.3.1 Rekruttering til kirkelige stillinger styrkes

Nord-Hålogaland bispedømme har store utfordringer når det gjelder rekruttering. Det er ved hjelp av trofaste pensjonister vi klarer å ha en prestedtjeneste som er til stede i alle sokn.

Det er antakelig mange ulike årsaker til denne situasjonen, men det synes klart at så lenge det er knapt med barne- og ungdomsarbeid vil det være store utfordringer med rekrutteringen. Det gledelige er at vi ser en økning i personer som kvalifiserer seg til prestjobb som andre-karriere. Disse har ofte en lokal tilknytning som gjør at de blir trofaste i sitt område også i jobbsammenheng.

Det var 25 søkere til prestestillinger i 2022 og det ble gjort 16 tilsetninger. Per 31.12.2022 hadde Nord-Hålogaland bispedømme 23,9 vakante prestestillinger. Vi har ingen fullstendig oversikt over søkere og vakanser i andre vigslende stillinger, men det kan synes som at det ofte tilsettes personer som må kvalifisere seg til vigsling i etterkant av ansettelsen. Det er sannsynlig at det er tilnærmet like stor vakanse i de andre vigslende stillingskategoriene.

Befolkningsframskrivingen SSB presenterte i 2022 tilsier at det vil bli en enda sterk grad av sentralisering, samtidig som at det i distriktet vil bli en relativt mye eldre befolkning enn i de sentrale strøk. Dette vil ha noe å si for hvordan arbeidet i kirken organiseres og utføres, noe vi antar vil gjøre det enda mer krevende å rekruttere til de mindre stedene i bispedømmet. Bispedømmerådet jobber for tiden med mandat til en gruppe som settes ned for nettopp å se på noen av disse utviklingstrekkene og hvordan vi som arbeidsgiver og landsdekkende kirke kan møte dette i rekrutteringshensyn.

1.3.2 Kirken har en velfungerende organisasjon

Det er flere måter å gripe an spørsmålet om kirken har en velfungerende organisasjon. Vi kan velge å se på de formelle sidene ved organisasjonen, da vil vi se at det i bispedømmet er menighetsråd og fellesråd der disse skal være, og det er både prester og andre ansatte i stillinger. Riktignok er vi avhengige av vikarer og ansatte uten rett kompetanse når en ser på ulike kvalifikasjonskrav, men slik er det for tiden i de fleste bransjer hvor det stilles krav om høy utdanning.

Ser vi på spørsmålet mer funksjonelt ser vi et noe annet bilde. Prostenes innspill til årsrapport gir noen innblikk i hvordan organisasjonen lokalt fungerer. Det oppleves at det er stor variasjon i hvordan de ulike råd utfører sine oppgaver og forstår sitt ansvar. I forbindelse med kommende kirkevalg ser vi at det flere steder er utfordrende å få nok folk på listen til særlig menighetsrådsvalg. Det vil antakelig svekke forståelse av demokrati i den norske kirke.

Fra flere hold oppleves det en stadig økende sentralisering og byråkratisering. Det erfares at det i større og større grad kommer krav og forventninger fra kirkens ledelse som ikke står i stil med virksomheten lokalt, ei heller er den lokale kirke bemannet for å tilfredsstille alle krav og forventninger fra sentralt hold.

Det er videre stor variasjon i overføringene fra kommunene til fellesrådene. Dette henger mange steder sammen med kommunens økonomi. Der kommunen har en relativt god økonomi ser vi at også kirkelig fellesråd får en tildeling som kan ivareta både kirkebygg, gravplasser og driften av kirkelig virksomhet. I kommuner med stram økonomi er det tilsvarende mindre overføring, noe som gir sitt utslag i mindre midler til drift og vedlikehold på fellesrådet sitt ansvarsområde.

Tilskuddsforvaltningen i bispedømmet mener vi fungerer godt. Imidlertid kan det være krevende å forvalte tilskudd til stillingshjempler når størrelsen på tildelingene ofte ikke er klart definert. Hva betyr det egentlig at bispedømmet gir tilskudd til 100% kateket eller 50% diakon? Og hva betyr det når det tilsettes en som ikke er kvalifisert i tråd med tjenesteordningene. Det oppleves som en utfordring at det ikke er gitt noen sentrale føringer på dette, samtidig synes det å praktiseres ulikt fra bispedømme til bispedømme. Vi har igangsatt et arbeid med å se på denne utfordringen i samarbeid med styret i kirkevergelaget.

Det var i 2022 krevende at rapportering av tilskudd til trosopplæring kom svært sent, og lenge etter fristen som var sendt til kirkeverger/fellesråd. Dette gjorde at det ble vanskelig å lyse ut tilskudd etter de avregnende trosopplæringsmidlene.

Sykefraværet ligger under snittet, både for landet som helhet og for rDNK nasjonalt. Det antas at dette handler om at det er ledere som ivaretar de ansatte og at organisasjonen som sådan er velfungerende. Vi ser imidlertid at sykefraværet for kvinner er vesentlig høyere enn for menn i Nord-Hålogaland bispedømme. Selv om det er en generell sak at kvinner har høyere sykefravær enn menn må vi se på om det er særskilte årsaker til at kvinnene er mer syke enn menn i vår organisasjon.

Det har i 2022 vært sendt inn 1 varsel. Varslet gjaldt fellesrådslinjen og ble overført til det gjeldende fellesråd og dets leder.

Bispedømmerådet har i 2022 arbeidet med å gjøre den norske kirke sitt strategidokument til sitt eget. Arbeidet handlet om å konkretisere for Nord-Hålogaland bispedømme hva målene i den norske kirkes strategi kan bety for eget bispedømme. Denne konkretiseringen av strategien vil være nyttig i arbeidet fremover og gjøre det tydelig hva som skal prioriteres.

Til slutt vil vi nevne at arbeidet med kirkelig organisering oppleves som viktig, men også utfordrende. Fokus fra sentralt hold synes å være langt frem i tid, uten at en tar inn over seg at vi i dag må forvalte og få den organisasjonen vi har til å fungere best mulig. Det vil være bra for prosessen videre om alle klarer å ha en fot i bakken, mens en samtidig jobber for en best mulig løsning ut fra prinsippvedtaket som ble gjort på kirkemøtet i 2022.

1.3.3 Kompetanseutvikling styrkes

Nord-Hålogaland bispedømme har en svært god ordning for etter- og videreutdanning. Det gis studiepermisjon etter henholdsvis 3 og 5 års tjeneste som prest i vårt bispedømme, avhengig av hvor i bispedømmet en har sitt tjenstedistrikt. Vi har de to siste årene, i samarbeidet med VID, i tillegg hatt fokus på å øke den samlede kompetanse innen forsoning og sannhet. Dette er et resultat av vår historie og det arbeidet som sannhets og forsoningskommisjonen har drevet med de siste årene. I alt har vi i 2022 hatt 8 ansatte på dette kurset. Vi har på ordinær REU-tildeling gitt 11 prester 3 måneder studiepermisjon i 2022, og de fleste har fått økonomisk støtte til å gjennomføre studier. Senja prosti avsluttet i 2022 kurset: «Kunsten å snekre en preken», hvor alle prestene i prostiet deltok.

Det drives en kontinuerlig kompetanseheving i prostisammenheng, prostiene samles jevnlig til faglige og kollegiale samlinger. Disse samlingene er prostens samlinger og prostene, sammen med den lokale tillitsvalgte, legger premissene for disse samlingen og deres faglige innhold. Her vil det variere ut fra hva en lokalt anser som viktig med tanke på kompetanseheving i prostiet.

Medarbeiderundersøkelsen fra 2021 viser at de ansatte i Nord-Hålogaland bispedømme er godt fornøyd med kompetanseutviklingen de blir tilbudt. Det er derfor viktig for oss å fortsette slik vi har gjort og sørge for god og nyttig kompetanseutvikling også i fremtiden.

Vi regner også ABV for kompetanseutvikling, riktignok får ikke deltakerne studiepoeng, men det er viktig at våre medarbeidere får reflektere systematisk over sine erfaringer i arbeidet og videreutvikler sin kompetanse. Alle nytilsatte får plass i ABV-gruppe rundt 6 måneder etter oppstart. Vi har til enhver tid 3-4 grupper gående med rundt 20 deltakere totalt. Vi har åpnet opp for at fellesrådsansatte kan være med i grupper vi organiserer. Dette er et viktig tilbud til ansatte i fellesrådene i bispedømmet. Prostene har sine egne ABV-grupper (8 proster), disse er løpende og viktige for at prostene skal ha en systematisk leder- og kompetanseutvikling.

44% av de ansatte i Nord-Hålogaland bispedømme har gjennomført e-læringskurs i kursportalen til den norske kirke. I prostiene med lengst avstand mellom prestene meldes det om godt utbytte av e-læringskurs, mens det kan se ut som om det i prosti med nærhet til hverandre er mindre iver etter å sette seg inn i kursportalen og mulighetene her.

I tillegg til dette gjennomføres det også kompetanseutvikling i prostiene, dette har vi ikke god nok oversikt over til å gi en kvalitativ vurdering av dette.

Vi har i tillegg til kompetanseutvikling for egne ansatte også bidratt til at det i 2022 ble gjennomført kurs for diakoner og personer i diakoni-stillinger i Nord-Hålogaland.

Den årlige fagdagen for kateketer og andre undervisningsansatte ble i år lagt til nordisk konfirmantleder-konferanse. Denne hadde tema «Himmelsk mangfold» og ble holdt i Tromsø.

På høsten startet et lederutviklingsprogram i regi av Nordnorsk Lederutvikling (NNL) for prostene, biskopen og resten av ledergruppen ved bispedømmekontoret.

2. Kirken er der livet leves

2.1 Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner

2.1.1 Flere deltakere på konserter og kulturarrangement

Nord-Hålogaland	Antall konserter og kulturarrangement			Deltagere på konserter og kulturarrangement		
	2019	2021	2022	2019	2021	2022
Menighetens regi	942	203	255	64 220	6 782	14 112
Andre	310	188	250	40 757	14 744	23 463
Sum	1 252	391	505	104 977	21 526	37 575

Kirken er fortsatt en av de aller viktigste kunst- og kulturarenaene i landet. Til tross for to ekstremår med lav aktivitet viser det seg at når forholdene normaliseres er kirkene fortsatt attraktive arenaer for å utøve kunst og kultur. Konsertvirksomheten i kirkene er, langsomt, på vei opp igjen. Dette gjelder både for konserter som arrangeres i regi av menigheten og av andre arrangører. Kirkefestivaler og konsertserier er noe av årsaken til økningen. Trenden er at andelen av det samlede konserttallet i menighetens egen regi minker i forhold til antallet konserter i regi av andre. Det er også slik at det er flere deltakere på konserter i regi av andre enn på menighetens egne arrangementer.

2019 var et siste normalår for samfunns- og kirkeliv før pandemien satte inn. Også for kirkens kulturliv er 2019 et referanseår, det man ser til som det siste året med normal drift før pandemien slo til. Kommentarene i det videre sammenholder derfor fjorårets tall med 2019.

Menighetens egen andel av konsertproduksjonen lå for 2022 på vel en fjerdedel av nivået fra 2019. Fra å ha nesten 65 000 deltagere på menighetens egne konserter i 2019, er tallet for fjoråret på 14 112. Tallene er imidlertid noe økende fra 2020 og 2021.

Konserter i regi av andre arrangører har også gått tilbake sammenlignet med 2019, men ikke så mye som menighetens egne arrangement. Publikumsbesøket er imidlertid redusert fra vel 40 000 i 2019 til 23 000 i 2022.

En arbeidskonflikt i Tromsøysund menighet som er brakt inn for rettsapparatet, har ført til at det innarbeidede konserttilbudet der ligger nede. For fjoråret er det ikke rapportert om konserter hverken i egen eller andres regi. Det gjør store utslag i statistikken. Så kan spørsmålet være om dette er en riktig måte å rapportere på. Bortfallet av konsertmengden som retter seg mot cruise- og hurtigruteturister, har lite med menighetens egen konsert/kulturprofil å gjøre. Dette gjør sitt til at økningen av konserter ikke er høyere enn det er for bispedømmet som helhet.

Mange menigheter ville komme raskt i gang med det som før var å anse som normal virksomhet etter to år sterkt farget av restriksjoner og nedstenging. Dette lot seg ikke umiddelbart gjøre. Dels var ikke strukturene oppe og gikk. Dels var nøkkelpersoner borte, delvis erstattet med andre, og dermed rutiner som var ute av drift. Kordrift og frivillighet lå delvis nede og var ikke enkelt å reetablere umiddelbart.

Et trekk ved konsertproduksjonen i menighetens regi er at det er kirkemusikerne som står for de fleste. Dette gjelder for de sogn har definert konsertaktivitet som en del av kirkemusikerens oppdrag og hvor det er kirkemusiker med kompetanse og kapasitet.

Mange menigheter reduserer kirkemusikerstillingen, mens andre sliter med å rekruttere fagutdannede kirkemusikere. Det gir seg bl.a. utslag i at menighetene ikke har kirkemusikalske ressurser til annet enn å sørge for «spilling» ved gudstjenester og kirkelige handlinger. Dessuten ansettes det musikere som verken har kompetanse til å planlegge og rigge en kirkemusikalsk virksomhet i soknet i form av kor- eller konsertvirksomhet, eller har

dette som en del av stillingen. Det fører igjen til at produksjonen av konserter og andre kulturtiltak settes på vent eller avsluttes.

Uten at det finnes statistisk materiale som kan vektlegge det følgende er det tegn som tyder på at konsertprogrammene i kirkene blir bredere i den forstand at tradisjonell kirkemusikk erstattes av konserter med generell klassisk musikk og med mer moderne uttrykk. Slik Tjenesteordning for kantor omtaler det, er formålet med kantortjenesten, bl.a. «å forvalte og gjøre levende tradisjonelle og nye kirkemusikalske verdier». I denne sammenheng kan det virke som om de tradisjonelle verdier er noe på vikende front. Det kan være verd å følge med på dette og undersøke i hvor stor grad dette stemmer, samt hvilke konsekvenser det har for kirken i det store bildet.

Når menigheten ikke selv har egenproduksjon å vise til på dette feltet, så åpner det for at andre lokale aktører kan benytte den lokale kirke til å tilby regelmessige konserter med kirkemusikalsk innhold. Slike initiativ møtes ofte av menighetsrådet som utleieaktør hvor det kreves leie av lokalet som om dette er en kommersiell aktør på nasjonalt nivå. Menighetens reelle kostnader i slike tilfeller ligger på et minimum da arrangøren sørger for alt vedrørende bruk av kirken. Den eneste kostnaden kan ligge i noe ekstra renhold, samt lønn til kirketjener.

Hva er det som ligger til grunn for praksisen? Er det å sørge for inntekter til menigheten? Når kirken står der og er ledig, når menigheten ikke har nevneverdige utgifter på arrangementet og når konsert- og kulturtilbudet i menighetens egen regi er fraværende, så er dette med på å legge hindringer mot det lokale musikk- og kulturliv. Lokale kunstnere, kor og andre får ikke muligheten for å tilby arrangement som menighetens medlemmer, og gjerne langt utenfor menighetens egne grenser, ønsker seg, da menighetens leie utgjør det som kunne gjort prosjektet økonomisk realiserbart.

Det kan være grunn til å gjøre noe med menighetenes utleiesatser slik at de ikke rammer lokale initiativ og hindrer samarbeid og synergieffekt. Når menigheten stiller sine lokaler til disposisjon kan det være det som skal til for at det kan realiseres et konsert- og kulturtilbud, særlig når de ikke har ressurser eller kompetanse til å drive det fram i egen regi. Dette er en vinn-vinnsituasjon som menigheten kan bygge inn i sin virksomhet og som kan rekruttere mennesker inn til aktiv deltagelse i menighet og gudstjenesteliv.

I media kan man nå og da oppleve at det settes spørsmålstegn ved kirken som kulturaktør, ikke fordi det ikke er betimelig at kirken er kulturaktør, men fordi det antydes at kulturprofilen erstatter kirken som kultsted. Kirkerommet er et helliget/vigslet rom, hvor det som skal foregå er nøye regulert, særlig med tanke på gudstjenestelivet. Bruken av kirkerommet til andre arrangement enn gudstjenester er også regulert, men på langt nær så spesifikt. Dette åpner opp for andre tiltak i menighetens og andres regi innenfor kultursegmentet som noen ganger påtales som utenfor det som er kirkens oppdrag. Om kulten tar kulturen på alvor og vice versa er synergieffekten av å bruke den lokale kirke som Gudshus og kulturhus åpenbar. Det burde derfor være god grunn til å legge både ressurser og kompetanse i å etablere et gudstjeneste- og kulturliv som begge kan prege hverandre positivt.

Et eksempel på dette er da presten i en menighet ble syk like før jul. I stedet for å kunngjøre messefall mobiliserte man sterkt og fikk etablert en julaftensgudstjeneste med mange involverte, konfirmanter, prestevikar osv. Høytidsgudstjenesten 1. juledag var det imidlertid ikke mulig å berge. I stedet tok kantor loci tak og gjorde gjenbruk av en førjulskonsert fra et nabosokn. Oppslutningen om konserten på høytidsdagen overgikk alle forventninger og viste høyere oppslutning enn vanlig på 1. juledag.

Korvirksomhet

Nord-Hålogaland	Barnekor			Voksenkor		
	2019	2021	2022	2019	2021	2022
Ant. kor	39	33	29	27	22	19
Ant. delt.	481	364	417	425	349	273

Korvirksomheten i bispedømmet hadde en svakt stigende kurve inntil 2019. Unntaksårene 2020-21 førte til at store deler av korarbeidet lå med brukket rygg. Nedgangen som ble registrert for pandemiårene har vist seg å fortsette i 2022.

Den eneste indikatoren som har en positiv utvikling for fjoråret, er antallet barn som deltar i kirkelig korvirksomhet. Det er gledelig at det er denne gruppen som øker. Økningen i antall babysanggrupper kan være en forklaring på dette. For voksne korsangere er tallet på aktive sangere nesten halvert siden 2019. Delvis kan dette bero på generasjonsavgang og at ny start ikke har rekruttert nye sangere. Det kan også bero på at kor er nedlagt og ikke re-etablert. Dette er relativt alvorlig, og man skulle gjerne visst hva årsaken til dette er slik at det kunne blitt satt inn tiltak for å bedre situasjonen. Kirkelig korvirksomhet bør være sentralt i alle lokale menighetsplaner med tanke på alt det positive dette bidrar med for gudstjenesteliv og menighetsbygging.

Tradisjonelt har kirkens korvirksomhet, fra barnealder og ungdomsår, vært en viktig rekrutteringsarena for kirkelig tjeneste. Ikke få kirkelige medarbeidere, både ansatte og frivillige, kan vise til at det kirkelige engasjementet ble vekket gjennom aktiv deltagelse i kirkekor. I tillegg til deltagelse, og dermed kjennskap til kirkens liturgiske liv og erfaringen med hva kunst og kultur/sang og musikk betyr for menighetens gudstjenestefellesskap, har engasjementet for kirkelig tjeneste vokst fram hos mange. Det er derfor grunn til å ha et våkent øye på utviklingen av kirkens korvirksomhet i tiden som kommer. Både som viktig del av gudstjenestelivet, som tradering av kirkemusikken og som rekrutteringsarena. Dette er med på å styrke og vitalisere kirken som kulturarena og gjør kirken relevant for mange mennesker som også befinner seg utenfor eller i randsonen av menighetens kjerne.

2.1.2 Styrke og fornye kirkelig kulturarv nasjonalt og lokalt

Åpne kirker

Bispedømme	Antall sokn med Åpen kirke				Totalt antall dager med Åpen kirke			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Nord-Hålogaland	30	33	44	34	239	463	185	270

I løpet av tiden med nedstengning var det mange menigheter som la til rette for «Åpen kirke», gjerne betjent av kirkelige ansatte som hadde restkapasitet i arbeidstiden på grunn av virksomhet som var lagt på is. Det førte til at kirken, til tross for avlyste gudstjenester, konserter og andre tiltak, hadde en åpen dør. Mange benyttet seg av dette og oppsøkte kirken for stillhet, kontemplasjon og bønn. Noen steder tilbød man mer eller mindre kontinuerlig orgelmusikk og lignende uten at dette ble rubrisert som konsert.

2020 og 2021 var et toppår for åpne kirker i Nord-Hålogaland bispedømme. 2020 med flest antall dager med åpen kirke og året etter med flest åpne kirker. Det kan se ut som om at da normalen var tilbake, ble «Åpen kirke» valgt bort enkelte steder. Det kan tenkes at da de ekstraordinære forholdene rundt pandemien ikke lengre var til stede, ble behovet for «Åpen

kirke» mindre. Ikke desto mindre hadde bispedømmet et sokn mer med «Åpen kirke» enn i siste normalår, 2019.

Pilegrimsvirksomhet

Det er bare rapportert om pilegrimsvirksomhet fra Trondenes prosti. I 2022 har det vært gjort et arbeid med å forberede en søknad fra de berørte fylkeskommunene om godkjenning av ei pilegrimslei langs kysten fra Trondenes til Nidarosdomen, «Hålogalandsleia».

Bispedømmerådet har gitt ei bevilgning som gjør det mulig å ha en pilegrimskordinator i arbeid i 2023, som samarbeider med prosjektet «Pilegrim i nord» sin prosjektleder. Kirken spiller ei aktiv rolle i pilegrimsarbeidet som bygges opp rundt Trondenes. Samarbeidet mellom Trondenes menighet og Sør-Troms Museum ved Trondenes Historiske Senter er svært viktig for oppnåelse av dette målet.

Nasjonaljubileet «Norge i tusen år» har Harstad-regionen som fokusområde i 2023 med tema «Ressurser og rikdom». I 2022 har dette vært forberedt, og kirken har ei viktig rolle innen det kommunale prosjektet «Tore Hunds rike» som står for denne markeringa.

Innafor Harstad kirkelige fellestråd er det bygd opp et omfattende samarbeid med enkelte skoler, mens det i noen kommuner mangler heilt. En viktig del av denne virksomheten er tilrettelegging av pilegrimsvandringar for skolebarn som ledes og drives av Trondenes menighet og Sør-Troms museum ved Trondenes historiske senter i samarbeid med skoleetaten i Harstad kommune. Trosopplæringslederen i Harstad sier: *«Vi kunne sikkert fylt ei heil stilling med å følge opp og utvikle samarbeidet med skoler og barnehager.»*

Gjenreisningskirker

Flere av gjenreisningskirkene i Finnmark, altså kirkene som ble bygd etter nedbrenningen av Finnmark og Nord-Troms på slutten av Andre verdenskrig, er nå i svært dårlig forfatning og trenger vedlikehold. Disse kirkene er viktige kulturhistoriske minnesmerker som viser kirkens plass i lokalsamfunn gjennom svært dramatiske begivenheter. Dessverre har mange av kommunene ikke midler til å ta de store økonomiske løftene disse kirkene trenger alene, og kirkene faller utenfor alle offentlige tilskuddsordningar. Det har derfor blitt jobbet målbevisst fra både bispedømmets administrasjon og fra fellestråd i Finnmark, her vil vi særlig trekke fram Gamvik kirkelige fellestråd, for å få inkludert de viktigste av kirkene i en nasjonal tilskuddsordning. Vi har et begrunnet håp om at dette skal lykkes.

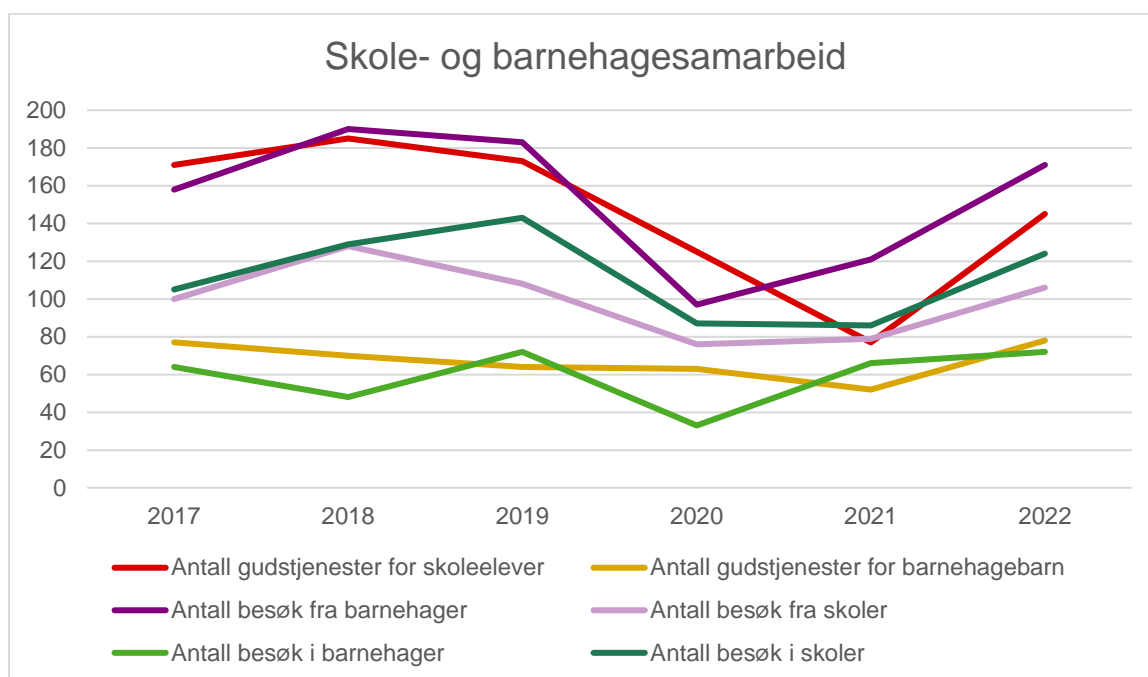
Kvensk salmehefte

Etter mange års arbeid ble Kvensk salmehefte utgitt i fjor. Dette ble realisert gjennom økonomisk støtte bl.a. fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og andre. Heftet omfatter 49 salmer som i hovedsak er hentet fra den læstadianske salmetradisjonen. Det er også hentet salmer fra nordisk og klassisk salmetradisjon og noen nyere nord-norske salmer.

Det er svært interessant å se på det melodiske materialet, hvordan mange er blitt forskjellig utformet og sunget over relativt korte, geografiske avstander.

Alle salmene er på kvensk, eller omsatt til kvensk, og har en minst en parallell-tekst på norsk, svensk eller nord-samisk. Kvensk salmehefte er distribuert til alle prosti i Nord-Hålogaland og til alle menigheter i deler av bispedømmet med kvensk innslag.

2.1.3 Skoler og andre aktører formidler kulturarven i kirken

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall	171	185	173	125	77	145
Antall	77	70	64	63	52	78
Antall besøk fra	158	190	183	97	121	171
Antall besøk fra	100	128	108	76	79	106
Antall besøk i	64	48	72	33	66	72
Antall besøk i	105	129	143	87	86	124

	2019	2020	2021	2022
Antall deltakere	2 898	1 794	1 748	2 269
Antall deltakere	20 973	4 640	3 882	18 348

Prostene noterer stort sett at samarbeid med skole- og barnehage går som normalt. Statistikken viser at dette nå er på tilnærmet nivå som før pandemien når det gjelder antall arrangement og deltakere– men med en liten nedgang sammenlignet med 2019.

Det er interessant at dette arbeidet har «kommet tilbake» i sterkere grad enn trosopplæringstiltakene. En kan tenke seg at både skolene og barnehagene i større grad så verdien av kontakten med kirken i løpet av pandemitiden. Menighetene har vist stor vilje til tilrettelegging i innenfor smittevernreglene i løpet av pandemitiden, og det er mulig at også økt innsats fra menighetenes tilsatte er en forklaring.

2.2 Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt

2.2.1 Flere menigheter med diakonal satsing

År	Antall sokn	Andel sokn med diakonal betjening
2019	19	31,1 %
2020	20	32,3 %
2021	18	29,0 %
2022	19	31,1 %

Målet om flere menigheter med diakonal betjening er ikke nådd. Andel sokn med diakonal betjening er 19 i bispedømmet mot 18 i 2021 og tallene har også endret seg noe i løpet av året. Ved årsslutt er diakonstillinger noen steder vakant, mens i andre sokn er nye diakonstillinger fylt. Det er videre flere sokn som har diakonale tilbud utover disse sokn.

Det er gledelig å registrere at det ble utført tre vigslinger av diakoner i løpet av 2022: i Tromsø domkirke, Tana og Harstad.

Nordkapp sokn fikk i fjor samarbeid med kommunen om delstilling som diakon og leder av frivilligsentral. Tilskudd ble da flyttet tilbake til Nordkapp fra Hammerfest. Da diakon i Hammerfest fratradte i høst har naturlig nok diakoniarbeidet begrenset seg ganske mye der.

Diakonstillingene i Karasjok, Nordkapp og Vadsø sto alle vakante i 2021 og delvis 2022. Dette har vært en stor utfordring for diakonien lokalt og for de lokale menighetene. Prosten i Trondenes melder at det grunnet økonomi heller ikke kan lyses ut en full diakonstilling i Sandtorg menighet etter at deres mangeårige diakon flyttet i 2022. Fellesrådenes økonomiske situasjon er prisgitt den økonomiske rammen de får gjennom bevilgninger fra kommunene og det oppleves utfordrende når finansiering av diakonstillinger hviler på den enkeltes kommunes økonomi. Dette er med på å vanskeliggjøre økning av diakonal betjening der det i utgangspunktet er både ønske og vilje om dette.

Vadsø menighet meldte at de ga fra seg diakonstillingen høsten 2020 pga. den økonomiske situasjonen de var i som følge av manglende kommunale bevilgninger. En positiv endring her kom våren 2022 da finansiering og avtale med kommune var på plass og ny diakoniarbeider kunne begynne. Fokusområdet er å etablere tiltak for yngre som opplever å miste nære i død; «Ung sorg i Nord» og det har vært holdt fagdag i 2022 med dette som tema. Et annet fokusområde er et tilbud til mennesker som opplever psykisk/fysisk vold i nære relasjoner.

I Karasjok og Kautokeino ble det tilsatt nye diakoniarbeidere i høst. Menigheten så behovet for diakoni særlig blant ungdom og unge voksne. Dette var også en medvirkende faktor til at kommunene valgte å bevilge penger til stillingene. Begge diakoniarbeidere har kontakt med institusjonene for mennesker med funksjonsnedsettelse. Prosten i Indre Finnmark melder at det bortsett fra i Porsanger er diakoniarbeidere i alle menigheter i prostiet.

Diakonitjenesten var sterkt preget av restriksjonene Covid-19 pandemien førte med seg, og en del av den diakonale aktiviteten er fortsatt ikke gjenopptatt i bispedømmet. Her spiller mangelen på frivillige også inn, som delvis kan sees på som konsekvenser etter lang tids nedstengning. Det meldes likevel om at andaktslivet på institusjoner og i omsorgsboliger stort sett er kommet i gang igjen i hele bispedømmet, og at de andre diakonale tiltakene er i ferd med å finne tilbake til sin opprinnelige form. Noen steder har nye tiltak vokst frem og fått fortsette der disse har vist seg å fungere godt.

Et arrangement fra 2003 som er i gang igjen og fungerer godt er det månedlige KOS DEG i vinterhagen på Hansnes sykehjem, noe diakonitjenesten i Karlsøy arrangerer. Hit kommer beboere, pårørende og pensjonister fra hele kommunen, med opp mot 80 deltagende. Noen kommer også med ferge fra de ulike øyene. Det er allsang, mat, loddtrekning, underholdning og andakt på arrangementet. KOS DEG fikk årets kulturpris fra kommunen i 2022.

Flere av prostene melder at samarbeid mellom diakoni over menighetsgrenser kan være en vei å gå for å styrke diakonien fremover. Dette vil gagne de ansatte, spesielt der disse blir stående mye alene i arbeidet sitt, men også de som nyter godt av tjenestene som tilbys.

Overgrepfeltet

Nord-Hålogaland biskop og bispedømmeråd har nulltoleranse for psykisk vold, fysiske overgrep og seksuelle krenkelser. Det arbeides kontinuerlig med gode rutiner for det forebyggende arbeidet, særlig rundt alt vårt arbeid med barn og unge.

Vi har som mål å skape gode og sunne holdninger. Det er innarbeidet rutiner med tanke på forebyggende arbeid og ved uønskede hendelser. Det jobbes kontinuerlig for at alle menigheter skal ha gode rutiner slik at voksne, barn og unge skal erfare trygge rom.

Alle sokn har et arbeid knyttet til varsling, sorg og begravelser.

2.2.2 Kirken fremmer menneskeverd, fred, menneskerettigheter og vern om skaperverket

Med FNs bærekraftsmål som bygger på menneskerettighetene har kirken fått en ny felles plattform med nasjonale myndigheter, kommuner og frivillige organisasjoner, der det må samarbeides om tiltak for å verne om klima, lokalsamfunn, naturen og menneskets velferd.

Flere melder om at det er økt bevissthet lokalt i forhold til hvordan man som menighet kan være med på å bidra til at bærekraftsmålene kan innfris. Det kan dreie seg om holdningsskapende arbeid, ulike innkjøp, reisepolitikk og rutiner ved ulike tilstelninger m.m.

Bispedømmet arbeider for å etablere forsoningstiltak for samer, kvener og norskfinner. I 2022 har flere prester og administrativt ansatte i bispedømmet fulgt studiet «Sannhets- og forsoningsarbeid i møte med fornorskningen», finansiert av bispedømmet.

Prostene vurderer gudstjenester med flere språk som en del av forsoningstiltakene i bispedømmet.

Flere menigheter har startet prosessen med hvordan de skal møte Sannhets- og forsoningskomiteens rapport som kommer juni 2023. Tilbakemeldinger jevnt over er at det er ønskelig å ta imot rapporten på en best mulig måte.

Bispedømmes utvalg for Likestilling, Inkludering og Mangfold, LIM-utvalget, hadde første møte i januar 2022. De leverte fra seg en grundig rapport høsten 2022, og under stiftsdagene var også LIM-utvalget med for å følge opp og presentere arbeidsmiljøundersøkelsen blant kvinnelige prester.

For å motvirke diskriminering av skeive deltar kirken på Arctic Pride. Biskopen var med på en godt besøkt Regnbuemesse i Tromsø Domkirke. Det ble arrangert frokost sammen med Skeiv Ungdom, flaggheising av regnbueflagget utenfor domkirken, foredrag og deltagelse på parade. Prestene i domprostiet deltok på et halvdagsseminar, ledet av psykologspesialist Kai Krogh.

I forbindelse med at bioteknologiloven ble endret, og lovendring ift. genetisk fosterdiagnostikk implementeres i 2023 er det dannet en arbeidsgruppe om fosterdiagnostikk, menneskeverd og mangfold. Bispemøtet ønsker å bidra til en bredere offentlig diskusjon om hvilke følger dette har for menneskeverdet og for forståelsen av mangfold, svakhet og sårbarhet, autonomi og avhengighet i vårt samfunn, og opprettet arbeidsgruppa som er bedt om å legge fram forslag til hvordan dette kan følges opp. Rådgiver i bispedømmet er med i denne arbeidsgruppa.

2.2.3. Den norske kirkes utslipp og miljøbelastning reduseres

Kirkemøtet vedtok i sak KM 15/21 følgende:

MENNESKERS HANDLING TRUER LIVET PÅ JORDEN. KIRKEN ER KALT TIL OMSORG FOR ALT DET SKAPTE. DERFOR VIL KIRKEMØTET: (...) REDUSERE DEN NORSKE KIRKES EGNE UTSLIPP OG MILJØBELASTNING GJENNOM Å (...) KUTTE UTSLIPP FRA REISEVIRKSOMHET MED 60% INNEN 2030.

Dette vedtaket innebærer at Den norske kirke må gjennom store endringer i reisemåter og reisevirksomhet fram mot 2030. Dette får konsekvenser for folkevalgte og ansatte i Nord-Hålogaland bispedømme.

Nord-Hålogaland bispedømme har ikke hatt en samlet reisebyråavtale for bispedømme som har kunnet vise den samlede CO₂- utslipp og miljøbelastning for bispedømmet som helhet. For Nord-Hålogaland bispedømme er gjennomsnittet i perioden 2019-2021 på 26,5% av de samlede utgifter til flyreiser i rettssubjektet. De samlede utgifter sier lite om faktisk CO₂- utslipp. Bispedømmet har en godt utbygd kortbane nett. Widerøe som er enerådende på kortbanenettet, bortsett fra ruten Tromsø – Lakselv som DAT Danish Air transport har konsesjon på. Siden det ikke er konkurranse med andre flyselskaper, er alle flyreiser på kortbanenettet svært kostbare. Det koster 2-3 ganger så mye å fly internt i bispedømmet enn Tromsø – Oslo. For å reise internt i bispedømmet må vi bruke: ferge, hurtigbåt, bil, buss og fly. Det finnes ingen persontog som kan brukes. Innad i mange av soknene er tilbud om offentlig transport dårlig, slik at det eneste måten presten kan komme seg til kirker f.eks. på en søndag er å bruke privatbil og ferge/ innleide hurtigbåter.

Etter 2 år med nedstengning på grunn av covid-19, representerer 2022 et år hvor det igjen var mulig å møtes fysisk til møter og konferanser. Det har vært prioritert å gi ansatte og bispedømmerådets medlemmer mulighet til å delta fysisk på konferanser og møter.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd kjenner på ansvar for å redusere klimaavtrykket, redusere CO₂-utslipp og tidsbruk. Det er allerede tatt noen grep for å redusere reisevirksomheten, både av hensyn til miljøet og til tidsbruk.

- 3 av 6 årlige bispedømmerådsmøter gjennomføres på TEAMS.
- Bispedømmerådets arbeidsutvalg har alle møter på TEAMS.
- Arbeidsveiledningsgrupper for prestene gjennomføres på TEAMS, bortsett fra en to-dagers samling høst og våre hvor de møtes fysisk.
- Av 5 partssammensatte møter i året er allerede 2 av møtene på TEAMS.
- Møte mellom styret i kirkevergelaget og ledelsen ved bispedømmekontoret er på TEAMS.

- Forberedelser til visitaser mellom bispedømmerådsadministrasjonen, prost og sokn skjer pr. mail, telefon og Teams.
- Flere utvalg møtes allerede primært på TEAMS

Fra og med 2023 skal alle flyreiser bestilles via G-Travel. Det vil gi bispedømmet bedre grunnlag for å følge med på CO2-utslipp. Nord-Hålogaland skal i 2023 redusere sin reisevirksomhet med fly med 50%. Alle som reiser som ansatt eller folkevalgt vil være berørt av kravene om endrede reisevirksomhet.

2.3 Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører.

2.3.1 Samarbeid menighet og misjon styrkes

År	Antall menigheter
2016	44
2017	44
2018	44
2019	49
2020	49
2021	41
2022	46

Ekskurs om statistikken

Tallene over er gitt med stor usikkerhet. Årsaken er at misjonsavtalene rapporteres både gjennom menighetens årsstatistikk (SSB), og så fra de forskjellige misjonsorganisasjonene i SMM som menighetene har avtaler med.

Misjonsavtaler 2022	Avtaler	Menigheter
Validerte (SBB og SMM stemmer)	30	28
Uavklarte	20	18
Totalt	50	46
Uten avtale		16
SMM-telt	40	36
SSB-rapportert	48	42
SSM-telta avtaler ikke rapportert i SSB	6	6
SSB-rapporterte avtaler ikke telt i SMM	14	12

Som årets tall viser, er det bare 28 menigheter med til sammen 30 avtaler hvor rapporteringen gjennom SSB og fra misjonsorganisasjonene selv faktisk stemmer. I 18 menigheter med til sammen 20 avtaler er det uavklart hvorvidt det er en avtale eller ikke.

SMM-organisasjonene har telt 36 menigheter med til sammen 40 avtaler, mens menighetene selv rapporterer 42 menigheter med 48 avtaler. Her er det heller ikke fullt overlapp, for 12 menigheter rapporterer at de har 14 avtaler som ikke er rapportert fra misjons-

organisasjonene, mens misjonsorganisasjonene rapporterer 6 avtaler med menigheter som selv sier de ikke har avtaler.

Situasjonen kompliseres av at flere menigheter har avtaler utenfor SMM, og det går ikke klart fram av skjemaet for menighetenes årsrapport om en kun skal rapportere SMM-avtaler – og dersom det faktisk er rapportert avtaler utenfor SMM går dette heller ikke klart fram av menighetens årsrapport. For menighetene selv kan en regne med at det er krevende å vite om organisasjonen en har avtale med er medlem i SMM eller ikke.

Tilsvarende er det ofte utfordrende å tolke oversikten fra misjonsorganisasjonene. Noen misjonsorganisasjoner ser ut til å kun legge til grunn hvorvidt de har fått offer fra en menighet, for å kunne telle det som en avtale. Andre har feil navn på en menighet, eller har avtale med bare en kirke i en menighet etc.

Konklusjonen er at statistikken derfor bare gir grunnlag for å si at vi i år har et sted mellom 28 og 46 menigheter som sammen har et sted mellom 30 og 50 misjonsavtaler.

Her er det et sterkt behov for at Kirkerådet vedlikeholder en sentral felles database (kanskje knyttet til «Kirka vår»?) over avtalene, som vedlikeholdes av organisasjonene og misjonsrådgiverne. I tillegg trengs det klargjøring og presisering i SSB-statistikken. Det er mindre interessant hvilke «land» en gitt menighet har avtale i – og mer interessant hvilken organisasjon.

SMM-aktivitet 2022

Det har ikke vært noen aktivitet i SMM Nord-Hålogaland i 2022 (det regionale SMM-utvalget). Årsaken er en kombinasjon av fravær i misjonsrådgiverstillingen og at det har vært få organisasjoner representert i bispedømmet (NMS, Normisjon og Areopagos) og da kun ved frivillige krefter.

Nord-Hålogaland bispedømme deltok også i 2022 på den felles aksjonen «Sammen som kirke i hele verden» - selv om deltakelsen ikke var på det nivået vi ønsket. Prosten i Alta skriver at «to av menighetene i prostiet har gitt positiv respons på solidaritetsopplegget "Sammen som kirke i hele verden"»:

Det ble arrangert to fagdager om trosopplæring og misjon. For tilsatte i Hammerfest prosti (fokusert rundt IKO sitt hefte Fokus: Misjon og prosjektet med tilsvarende navn) og hos prestene i Trondenes prosti. Prosten i Trondenes skriver i sin årsrapport:

DET HAR VÆRT EI PROSTISAMLING MED DETTE SOM TEMA. ETTER DEN HAR NOEN MENIGHETER ARBEIDD MED Å OPPRETTE ELLER FORNYE MISJONSAVTALER. MENIGHETENE I TJELDSUND KIRKELIGE FELLESRÅD HAR ET FELLES PROSJEKT GJENNOM AVTALE MED AREOPAGOS. I VÅGSFJORD ARBEIDER MAN MED Å INNGÅ MISJONSAVTALE. I DE ØVRIGE HÅRSTAD-MENIGHETENE FORELIGGER DET AVTALER, MEN DE BRUKES IKKE AKTIVT I MENIGHETSARBEIDET. DET SAMME GJELDER KVÆFJORD, SOM HAR AVTALE MED STEFANUSALLIANSEN. DEN OPPMERKSOMHETA DETTE TEMAET FIKK I FORBINDELSE MED DEN NEVNTA PROSTISAMLINGA KAN SIES Å HA FØRT TIL AT DETTE MÅLET ER LITT STYRKA I PROSTIET I LØPET AV ÅRET.

I 2022 ble endelig et samarbeid med Himalpartner om en ungdomstur til Nepal med ungdomsrådet, virkeliggjort etter å ha blitt utsatt av pandemien i over to år. Denne turen blir nærmere omtalt under pkt. 3.2.1.

2.3.2 Den norske kirke synliggjør sin tilhørighet til den verdensvide kirke

Da Russland gikk til angrepskrig på sitt naboland i sør, Ukraina, ble det en brå stopp for alt samarbeid mellom Russland og Norge. Relasjoner som hadde vært bygd opp etter Sovjetunionens fall ble satt på prøve ved at grensene ble stengt, kommunikasjonen stoppet og samarbeid lagt på is, også på det kirkelige plan.

Samarbeidet blant Kristne Kirker i Barentsregionen, SKKB, er en organisasjon som ble rammet av dette. Fra å ha gode relasjoner, åpne kommunikasjonskanaler, vennskap og folk til folk-samarbeid, besluttet de nordiske biskopene å fryse sine kontakter med Russlands ortodokse kirke og legge SKKB i bero. Dette er i tråd med andre økumeniske reaksjoner. Dette er besluttet forlenget fram til 2024, når en vurdering av situasjonen skal gjøres og en ny beslutning tas.

I kjølvannet av at SKKB ble lagt på is erfarte man at det fremdeles var både et sterkt ønske og et behov for fortsatt kontakt mellom de vestlige partnerne i SKKB.

I september 2022 inviterte Uleåborg bispedømme i den Evangelisk-lutherske kirke i Finland i samarbeid det finske utenriksdepartementet, som på den tiden var ordførerland for det Euroarktiske Barentssamarbeidet til et seminar med tema «*På grensen, seminar om det kirkelige samarbeidets framtidsutsikter i Barentsregionen*». Seminaret fant sted i grensebyen i Torneå, ved grensen mellom Finland og Sverige.

På seminaret deltok blant andre representanter for det mellomstatlige Barentssekretariatet, fylkeskommuner, kommuner og menigheter i grensebygdene og biskoper fra bispedømmer som samarbeider innenfor rammen av SKKB. Det ble understreket at kirkenes arbeid i regionen er og har vært viktig, både for enkeltmennesket og for samfunnet. Kirkene skaper tillitsfulle relasjoner, verner menneskeverdet og gir håp om fred og rettferdighet. Seminaret tok også opp koblingen mellom økumeniske kirkelige relasjoner og religionsfrihet samt hvordan grensetvister mellom og innad i de nordiske landene og Russland gjennom historien har påvirket samene og ulike språklige og kulturelle minoritetsgrupper.

Dagen etter seminaret møttes delegasjoner fra de nordiske medlemsbispedømmer i SKKB for å samrå seg om hvordan samarbeidet skal drives framover. Her ble det etablert et nytt samarbeidsforum, et nettverk som omfatter alle de nordiske medlemskirkene i SKKB kalt *Nordkalotten kirkelige nettverk, NKN*.

Nettverket vil arbeide med blant utveksling innen menighetsliv, kultur og teologi, samfunnsanalyse med søkelys på liv og samhold i nord, urfolksspørsmål, minoriteter og flerspråklighet, miljø- og klimaarbeid, fredsarbeid og pilegrimsarbeid og barn og unges livsvilkår og engasjement i kirken.

2.3.3. Barne- og ungdomsorganisasjonene deltar inn i menighetene

Det eksisterer ingen god oversikt over samarbeidet med barne- og ungdomsorganisasjoner i menighetene i Nord-Hålogaland, og det er et åpent spørsmål hvor sterkt dette er. Prostene rapporterer om noe enkeltstående samarbeid, men det vi vet er stort sett glimt vi hører fra tid til annen gjennom andres sammenhenger, f.eks. samarbeid med Normisjon på Senja om leirarbeid. De store barne- ungdomsorganisasjonene har dessverre få eller ingen tilsatte i regionen. Dette gjør at kontakten med både oss og menighetene blir mindre. Det er behov for en styrket oversikt over dette.

3. Kirken er mer for flere

3.1 *Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt*

3.1.1 *Kirkens digitale nærvær øker*

Nord-Hålogaland bispedømmes primære digitale kanal er gjennom Facebook. Det vil si at det er der vi treffer klart flest mennesker og derfor den kanalen vi bruker mest aktivt. Vi har egen nettside, men den er mer å regne som et sted vi legger interninformasjon.

Ungdomsrådet bruker Instagram mer aktivt enn Facebook, men har lenket disse kontoene.

For 2021 meldte vi at vi hadde 2 491 følgere på våre tre ulike kontoer på Facebook. Disse kontoene er en for bispedømmet, en for biskopen og en for ungdomsrådet.

Ved årsskiftet fulgte 1 032 personer bispedømmets facebook-konto. Biskop Olav sin profil har 1 323 følgere mens ungdomsrådet har 331. Til sammen gir dette 2 686 følgere, noe som er en økning på rundt 8%. Det er nok i stor grad overlappende hvem som følger disse kontoene, men en viss økning er det likevel.

Ungdomsrådet bruker som sagt Instagram mer aktivt enn Facebook, men har likevel flest følgere på Facebook-kontoen sin.

Det kan nok delvis med rette hevdes at et bispedømme ikke er en veldig spennende institusjon å følge digitalt og at det er menighetenes digitale nærvær som er det viktige, og her opplever vi at menighetene jobber godt med dette feltet. Det må påpekes at enkelte menigheter har mye å gå på når det kommer til nettsider og enkle tjenester som digitale kalendere for gudstjenester, babysang og andre aktiviteter. De aller fleste menighetene i bispedømmet er likevel både aktive og gode på sosiale medier, og mange av dem har også relativt gode nettsider.

Heldigvis har flere av menighetene antall følgere på Facebook som kan måle seg med det bispedømmets side har. For å vise med noen mer eller mindre tilfeldige tall har Tromsø domkirke rundt 1 400 følgere, Grønnåsen kirke i Tromsø 1 100, lille Hillesøy menighet i Tromsø 600, Harstad kirke nesten 900, Alta menighet nesten 600 for menighetens side og rundt 1 000 for Nordlyskatedralens side, Karasjok menighet nesten 600 og Nordreisa menighet 1 200 og Kvalsund sokn med 653 medlemmer i 2021 har 582 følgere på Facebook. Flere menigheter bruker også andre sosiale medier aktivt.

Det at menigheter, ansatte og frivillige i bispedømmet bruker sosiale medier for å dele hverdagsaktiviteter, store hendelser og annet fra kirkens liv er viktig for kirkens synlighet. Gjennom å vise hvordan menighetslivet er en naturlig del av hverdagen til dem som bor i våre byer og bygder kan vi bygge ned terskler for å ta del i fellesskapet og på denne måten åpne kirken for flere mennesker.

3.1.2. *Universell utforming av og i kirken styrkes*

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har fokus på inkludering av mennesker med funksjonshemming. I bispedømmet ble det i 2021 ansatt rådgiver med ansvar for inkluderende kirkeliv. I alle visitaser legges det vekt på diakoni, og særlig på en inkluderende kirke for alle.

Bispedømmet startet i 2017 et tre-årig prosjekt for å styrke inkluderende kirkeliv. Prosjektet handlet om holdningsskapende arbeid og god praksis i å være en inkluderende kirke tilrettelagt for alle, uansett funksjonsevne. Domprostiet, Trondenes prosti og Hammerfest prosti fungerte som pilotprostier og arbeidet har også fortsatt etter endt prosjektperiode. Målet om at dette skulle få ringvirkninger utover i bispedømmet er dessverre ikke oppnådd, delvis grunnet ettervirkninger av pandemien. Nå er det kanskje mer realistisk å tenke, i likhet

med det flere av prostene melder, at samarbeid over menighetsgrenser kan være nyttig. Dette vil så kunne gi lignende ringvirkninger som det var tenkt prosjektet skulle føre til.

Fysisk tilgjengelighet for alle uavhengig av funksjonsnivå meldes om å være utfordrende. Universell utforming blir likevel relativt ofte tematisert, og prostene opplever at dette er i de ansattes bevissthet. I praksis skjer det likevel ikke nok endringer verken der det ønskes eller der det er nødvendig, og ofte spiller økonomiske hensyn inn og er det som hindrer handling. Et eksempel på at det er krevende å oppfylle forpliktelsen om universell utforming er manglende økonomi til å kunne utforme adkomst som svarer til antikvariske krav, eksempelvis til Bjarkøy kirke. Det har heller ikke lyktes å ha universell tilrettelegging av den nye interimskirken på Kvaløysletta, noe som beskrives som utfordrende. Flere kirker, blant annet gjenreisingskirken i Komagfjord mangler tilkomst for rullestolbrukere

Endringer som ikke krever store økonomiske ressurser meldes om å bli utført oftere. Dette kan dreie seg om å bedre adkomst til koret, gjøre grep slik at rullestoler kan få en plass der de ikke står i veien, ha salmebøker med stor skrift tilgjengelig, kirkeverter som tar imot alle på en god måte, bedre lys i kirken for synshemmede mm. Arbeidet oppleves ikke av prostene som lagt bort, men at det skjer forbedringer og endringer med de muligheter man har tilgjengelig.

Flere menigheter har et menighetsfellesskap der mennesker med funksjonshemming er naturlige deltakere som både givere og mottakere av omsorg, troserfaringer og trosuttrykk. UNIK er et tilbud i Tromsø Domprosti for mennesker med utviklingshemming og KANU drives med stor suksess i Alta, med sangkvelder og gudstjenesteverksted der man har forberedt seg til kommende søndags gudstjeneste. Det er gledelig at dette generelt har gjort terskelen lavere for mennesker med funksjonsnedsettelse, ved at flere er delaktige i gudstjenester som ikke er spesielt tilrettelagt. Også andre lignende klubber og tilrettelagte fellesskap rundt om i bispedømmet finnes, blant annet i Kåfjord, Kvæfjord og Hammerfest.

Flere av de som jobber med inkluderende kirkeliv var påmeldt den landsdekkende HEL-konferansen med inkluderende kirkeliv som tema. Konferansen ble imidlertid utsatt til januar 2023.

3.1.3 Folkekirken tilbyr ulike møteplasser og fellesskap

Matfellesskapene beskrives av prostene som et populært tilbud som tiltrekker mange. Det beskrives ulike varianter av disse rundt omkring i prostiene, som drop-inn middag for vgs-elever, «Klubb, kor og kakao», pizzakvelder for ungdom, barneklubber. «Superonsdag» beskrives av flere som et konsept med middagservering for familier med påfølgende trosutøvelse i ulike former. Prosten i Indre Finnmark beskriver et slikt nytt fellesskap i Karasjok på følgende måte:

ÉN TORS DAGSETTERMIDDAG I MÅNEDEN ER DET GUDSTJENESTE, MED FELLES MIDDAGSMAT FOR ALLE PÅ FORHÅND. FOLK SAMLER SEG I MENIGHETSSALEN, FÅR LAPSKAUS OG KAFFE, OG GÅR SÅ INN I KIRKEROMMET. DER ER DET EN ENKEL GUDSTJENESTE, MEN MED ALLE LITURGISKE LEDD, BØNNEVANDRING, KANSKJE BILDER PÅ LERRET. MANGE AV DE FASTE KIRKEGJENGERNE MØTER OPP.

DET FORSTYRRER IKKE DEM AT GUDSTJENESTEN ER LITT ANNERLEDES. FASTE DELTAKERER ER OGSÅ MANGE FRA INSTITUSJONEN FOR UTVIKLINGSHEMMEDE. DE SETTER PRIS PÅ FELLESSKAPET OG PÅ EN KORT, ENKEL GUDSTJENESTE.

Nordkapp sokn driver fortsatt Frivilligsentral og matomfordelingsentral i tillegg til diakonal virksomhet. Denne kombinasjonen gjør at man har et mye større nedslagsfelt enn om man ville drevet disse tjenestene hver for seg.

Digital samisk konfirmantleir ble holdt i løpet av året, der konfirmanter fra Karasjok og Kautokeino var samlet. Tanker om å få til en leir for alle konfirmanter i Indre Finnmark er satt i gang, med håp om at det finnes ressurser og vilje til at dette kan gjennomføres.

Gratangen har i løpet av året opprettet ungdomsklubb der presten deltar aktivt. I alle menighetene i Trondenes prosti er ansatte jevnlig på omsorgsinstitusjonene med kirkelig betjening og sosialt felleskap.

Det nye barnekoret som ble startet i Alta har hatt stor oppslutning. En fin møteplass for barn som i Alta og Talvik menighet sokn representerer et viktig grunnlag som det er ønskelig å bygge videre på. Kom.Inn er også et lavterskeltilbud som er populært i Alta.

Kroken menighet i Tromsø har sangkafe med allsang, åresalg, vafler, kaffe og allsidig felleskap. Dette arbeidet kan samle opp mot 50 mennesker.

Kvaløy menighet har et tilbud om å gå tur sammen med diakoniarbeider der, blant flere andre tiltak.

Messe for verdighet arrangeres flere steder rundt om i bispedømmet, der det i Tromsø også ble arrangert Fagdag for verdighet med mange påmeldte. Ønske om å gjøre dette til et fast innslag i sammenheng med Messe for verdighet.

Historie fra Båtsfjord:

FOR NOEN ÅR SIDEN BEGYNTE VI MED MÅNEDLIG SANGSTUND FOR BEBOERE PÅ SKJERMET AVDELING (DEMENS) OG FOR BEBOERE I ET BOFELLESSKAP FOR MENNESKER MED BISTANDSBEHOV/UTVIKLINGSHEMMING. FRA 1.3 22 FIKK VI MULIGHET TIL UKENTLIG SANGSTUND DISSE STEDENE. MÅLGRUPPA FOR DISSE SAMLINGENE ER I TILLEGG PÅRØRENDE OG ANSATTE. DET ER MERKBART AT SANG ER VIKTIG FOR DE DEMENTE, SOM EN AV DE PÅRØRENDE SA: «DET ER SOM OM HUN BLIR FRISK HVER GANG VI SYNGER». SANG- OG MUSIKK STIMULERER FLERE SANSER ENN TALE/SAMTALE OG VI ERFARER ET MYE STØRRE OG BEDRE ENGASJEMENT FRA ALLE INVOLVERTE.

EN FRA PERSONALGRUPPEN HAR UTTALT: «MANGE AV VÅRE BEBOERE SNAKKER OM SANGSTUND FLERE DAGER I FORVEIEN. DET ER STORT FOKUS PÅ HVILKE SANGER SOM SKAL SYNGES. ETTER SANGSTUND DRIKKER ALLE KAFFE SAMMEN. BEBOERNE VISER EN STOR GLEDE FOR DETTE, BÅDE FOR HVEM OG FOR HVA VI SKAL ORDNE TIL. PERSONALGRUPPA SER AT SANGSTUNDEN HAR BLITT LYSTBETONT OG FAST AKTIVITET, SOM BIDRAR TIL SAMHOLD OG GLEDE I HVERDAGEN». VÅR ERFARING ER AT DETTE TILTAKET BIDRAR TIL ØKT LIVSGLEDE OG LIVSMOT

3.2 Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på

3.2.1 Ungdomsarbeidet styrkes og kirken er til stede på utdanningsinstitusjoner og i forsvaret.

	Antall deltakere på tilbud for 13-17 år	Antall deltakere tilbud 18-30 år
2021	1 119	55
2022	1 464	25

I fjor nevnte vi at statistikken på tilbud for ungdom 18-30 år, var på et lavmål. Dette har ført til et øket fokus på ungdomsarbeid i 2022. Samtidig viser statistikken fortsatt nedgang, og det vil sannsynligvis ta noe mer tid å snu situasjonen. Prostenes rapporter gjenspeiler både den konkrete situasjonen med lite tiltak, men også en viss optimisme.

Hammerfest prosti hadde et prosjekt hvor en ønsket å få til en prostileir for 10-12-åringer, som også skulle være lederopplæring for ungdom. Til syvende og sist gikk ikke dette prosjektet, og noe av årsaken lå i at det var vanskelig å finne ledere lokalt i menighetene.

Det noteres av prosten at det er få tilbud til ungdom etter konfirmasjonstiden, og at det at mange ungdommer forlater hjemstedene når de begynner på videregående skole, gjør rekrutteringssituasjonen for ungdomsledere utfordrende.

Prosten i Trondenes summerte opp effekten av koronasituasjonen slik:

«KORONASKADE»:

DEN STØRSTE SKADEN PÅ KIRKELIG ARBEID I PROSTIET SOM KORONA-EPIDEMIEN HAR FORÅRSAKA, ER ANTAKELIG KONTAKTEN MED DEM SOM FYLTE 15-17 ÅR I RESTRIKSJONSTIDA. DELTAKELSEN I MILK-ARBEIDET FALT DRAMATISK FRA 2019 TIL 2022, NOE SOM KAN TA TID Å BYGGE OPP IGJEN. DET VAR OGSÅ JEVNT OVER FÆRRE MENNESKER I KIRKENE PÅ JULAFTEN, NOE SOM KAN SKYLDES EN TRADISJONSSLITASJE FORÅRSAKA AV KORONA-RESTRIKSJONENE.

Trondenes har likevel en spennende langsiktig strategi for å gjøre noe med situasjonen. Det er oppretta en ny ungdomsklubb i Harstad kirke. Dette har ført til et tettere samarbeid mellom Normisjons arbeid og Den norske kirkes arbeid i byen. Sammen med dette tenker en at en må begynne med styrking av Tweens-arbeidet (7.-8. klasse) i løpet av året. Dette vil være en nøkkel til kontinuerlig oppfølging av de barna som har vært med i ulike trosopplæringstiltak fram til da. Det er håp om at dette kan bidra til et stabilt ungdomsmiljø i kirkelig regi, og på sikt fylle tomrommet etter koronasituasjonen.

I Tromsø er Kvaløy menighet i gang med å etablere ungdomsklubb, og det er TenSing i Tromsøysund. Likevel mangler et større målrettet arbeid for ungdom etter konfirmasjonsalder i Tromsø, og dette er det ønske om å satse på.

I Indre Finnmark har Tana har fredagspizza for ungdom, og det er startet et spennende arbeid med ungdomsklubb i kirken i Karasjok som er populær. I forbindelse med at diakonen har startet arbeid rettet mot ungdom sammen med klubben, har diakonen begynte med «drop in» for elever på videregående skole. I løpet av året hadde Karasjok 25 ungdomskvelder med til sammen 293 deltakere og tre «drop in» med 28 deltakere. Kateket,

diakon og andre kirkelige medarbeidere samarbeider om kveldene, og man legger vekt på å bygge relasjoner på sikt.

Alta har arbeidet målrettet de siste årene med å rekruttere ungdomsledere, men har opplevd det utfordrende fordi det ikke bare er kirken som har utfordringer med å komme i gang etter korona. De skriver:

HØSTEN 2022 HADDE VI 3 SOM FORTSATTE, PLUSS 2 NYE, PÅ LISTA. MEN DET GIKK IKKE LANGT UT PÅ HØSTEN FØR DE MÅTTE GI SEG. MYE SKOLEARBEID, FRITIDS AKTIVITETER OG SLITNE UNGDOMMER. VI HADDE 2-3STK SOM HJALP TIL MED EN KONFIRMANTSAMLING OG 2 STK SOM VAR MED PÅ «LYS VÅKEN».

Alta opplever en stor utfordring med å være kirke for 14+, men satser likevel ved at kapellanstillingen skal ha et særlig fokus mot unge, i samarbeid med diakon og kateket. De håper med dette også å nå ungdom som kommer fra distriktet for å gjennomføre videregående utdanning i Alta.

Bispedømmet/regionalt

På bakgrunn av tallene for ungdomsarbeid i årsrapporten i 2021, gjorde Nord-Hålogaland ungdomsråd en sterk ordlagt henvendelse til bispedømmerrådet:

VÅRT BUDSKAP TIL BISPEDØMMERÅDET:

UNGDOMSRÅDET HAR SETT STATISTIKKEN FOR UNGDOMSARBEID I BISPEDØMMET. DENNE STATISTIKKEN ER TRAGISK OG VI KREVER UMIDDELBAR HANDLING. VI ANBEFALER AT DET ANSETTES EN UNGDOMSRÅDGIVER VED BISPEKONTORET I 100 % STILLING, SAMT AT DE FRIGIS MIDLER TIL PROSJEKTER OG TILTAK FOR UNGE I BISPEDØMMET. MED TANKE PÅ SYNKENDE MEDLEMSTALL I DEN NORSKE KIRKE OG SVIKTENDE REKRUTTERING TIL KIRKELIG TJENESTE KAN VI IKKE SVIKTE NÅ.

På bakgrunn av dette ønsket ble det startet arbeid for å få på plass en 100% ungdomsrådgiverstilling hos bispedømmerrådet som skal ha et utadrettet og bidra til å styrke ungdomsarbeidet både lokalt og regionalt. Bispedømmerrådet har vedtatt denne stillingen i sitt budsjett for 2023 med oppstart tidligst i september.

Ungdomsdemokratiet

Deltakere på ungdomstinget

År	Ant. delegater	Ant. menigheter	Ant. organisasjoner
2016	50	26	1
2017	45	22	4
2018	36	19	3
2019	49	23	5
2020	24	11	2
2021	21	8	2
2022	25	10	1

Ungdomsdemokratiet har klart å holde seg i gang gjennom koronatiden, og hadde en svak oppgang i deltakere og antall menigheter på ungdomstinget 2022. Ungdomstinget ble holdt på Sommarøya 11.-13. november.

Ungdomsrådet hadde både fysiske møter på bispedømmekontoret i Tromsø og Teams-møter gjennom 2022.

Noe av det spesielle for dette året, var ungdomsturen til Nepal i samarbeid med SMM-organisasjonen Himalpartner i påsken. Reisen var for de faste medlemmene sammen med to andre ungdommer fra Himalpartner, sammen med reiseleder, og formålet var todelt: Å opprette kontakt med kristne ungdommer i Nepal, samt bli kjent med hvordan moderne helhetlig misjon fungerer. I løpet av reisen ble det besøkt forskjellige prosjekter og mennesker som på ulike vis hadde del i Himalpartners forskjellige arbeid med alt fra psykisk helse til arbeid med utsatte for menneskehandel og til yrkesutdanning og å utstyre barne/ungdomsskoler med moderne IT-utstyr. En av deltakerne på reisen ble senere aktiv i Hamalpartner og har deltatt i flere prosjekter knyttet til trosopplæring og musikk i Nepal. Reisen gav deltakerne sterke og gode inntrykk, ikke minst det spontane møtet med ungdommer fra den nepalesiske kirken der det kom til en spontan utveksling av musikk mellom ungdommene.

Tilstedeværelse utdanningsinstitusjoner

Biskopen og VTV-ansvarlig rådgiver har besøkt VID-Stavanger, Teologisk Fakultet ved UiO og Menighetsfakultetet.

Biskopen underviser i disse sammenhengene alltid om samisk kirkeliv. Videre pleies forholdet til studenter med VTV-tilknytning til Nord-Hålogaland bispedømme eller andre gode relasjoner med samtaletilbud og middag i forbindelse med besøkene.

I Tromsø tilbyr vi studenter ved KUN tilsvarende samtaler og middag i forbindelse med samlingsuker hvert semester.

Nord-Hålogaland bispedømme var også deltaker på den store utdanningsmessen «Ta utdanning» som i 2022 var digital på grunn av pandemien.

Lokalt kirkelig ansatte bemannet mindre utdanningsmesser som ble avholdt i bispedømmet.

3.2.2 Kirkens rolle i sivilsamfunnet styrkes

Det er varierende grad av deltakelse i kommunale kriseteam i bispedømmet. I enkelte prostier har kirken deltakelse i samtlige kommunale kriseteam og i noen prostier bortimot alle. Presteressurser og kirkelige bygg benyttes likevel uansett ved større hendelser uavhengig om presten sitter i kriseteam eller ikke.

Biskopen deltar aktivt i fylkesberedskapsrådet, samt nettverk for krisekommunikasjon. Her er det et etablert nettverk av ressurser som kjenner hverandre og kan samarbeide ved behov. I disse fora er det jevnlig kompetanseutveksling og fagdager, samt år om annet samøvelser.

Biskopens og prestenes deltakelse i slike tverrfaglige team er en nyttig plattform for å bevisstgjøre ulike offentlige etater og sentrale organisasjoner om hvilken samfunnsnyttig kompetanse og ressurs vi er for både storsamfunnet og enkeltmennesker i vår lokale og regionale kontekst.

3.2.3. Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

Når det gjelder «nye i Norge» uavhengig av om de er kristne eller tilhører andre trosretninger representerer de et stort mangfold med hensyn til språk, etnisitet, alder og kulturell bakgrunn. Noen av disse rapporteres om å ha funnet et møtested, ofte gjennom lokalt engasjement. Andre steder oppleves det ikke like enkelt å finne ressurser eller måter for hvordan nye skal kunne få en tilhørighet til menigheten på det stedet de kommer til.

Den store flyktningsstrømmen fra Syria for noen år tilbake utløste mye frivillighet og lokalt engasjement. Det rapporteres om at slik har det vært flere steder etter at krigen mot Ukraina startet, spesielt der flykninger fra landet har ankommet eller ventes å ankomme. Der dette ikke har vært tilfellet, meldes det om mindre rekruttering til menighetsfelleskapene.

Blant menigheter som har hatt kirkeasylanter eller der det er en større andel bosatte flykninger og innvandrere, beskrives engasjementet som stort.

De siste åtte årene har Finnsnes kirke huset en tamilsk familie i kirkeasyl. På slutten av året kunne de og støttespillerne feire at familien fikk slippe ut av kirkeasyl. I Bardu menighet ble familien som bodde i kirkeasyl i to år avsluttet våren 2020. Ved utløpet av 2022 satt ingen i kirkeasyl i Norge, men arbeidet for å sikre en verdig behandling av mennesker i fremtidige, liknende saker fortsetter på flere hold.

Flere menigheter har etablert eller reetablert «Åpen kirke», 34 sokn totalt, mot 44 i 2021. For de som har benyttet seg av dette er tiltaket av stor verdi, med en diakonal, sosial samt sjelesørgerisk dimensjon. Da Troms Domkirke hadde visitas fikk biskop og følge presentert et flerårig prosjekt der målet er å kunne holde domkirken åpen både oftere og for flere mennesker.

Tromsø International Church er lokalisert i Tromsø Domkirke.

Leksehjelp i Vardø i samarbeid med Røde Kors er et nystartet prosjekt der det også er mange flykninger som benytter seg av tilbudet.

I Hasvik er 25 % av yrkesaktiv befolkning av innvandrerbakgrunn, hovedsakelig fra Polen og Litauen. Menigheten ser det som viktig å bidra til inkludering, og blant annet inviteres det til Taizékvelder i kirken.

Da den tidligere nevnte flyktningsstrømmen, kom ble det ansatt en integreringskoordinator i Alta. Prosten melder at det er ønskelig med et lignende tilbud til ukrainske flykninger, og det jobbes med å inkludere disse i menighetens arbeid, gudstjenesteliv og samlinger.

Prostens tilbakemelding jevnt over er at menighetene gjør en stor innsats når noen i nød trenger hjelp, med flyktningskrisene og ved de to nylige kirkeasylene som eksempel. Litt mer utfordrende oppleves det derimot å skulle tenke mer hverdagslig rundt tema, og finne måter å ta imot og favne de som er nye i lokalsamfunnet med de ressurser som er tilgjengelig, slik at de kan føle seg som en del av det kirkelige fellesskapet.

3.2.4 Kirken bidrar til nyskaping og innovasjon

I 2022 delte Nord-Hålogaland bispedømmeråd ut betydelige summer til ulike satsningstiltak i menighetene fra de senere års akkumulerte mindreforbruk. Over 4,7 millioner kroner ble fordelt på større og mindre prosjekt. Dette har vært kjærkomne midler for å få satt i gang ønskede prosjekter innen særlig diakoni, kirkemusikk, trosopplæring inkludert leirvirksomhet og pilegrimsarbeid.

Det var et premiss at tildelingen ikke skulle dekke ordinær drift, men gå til prosjekter som utviklet menighetsarbeidet med nysatsinger.

Det største enkeltbeløpet på kr. 650 000,- ble tildelt Kautokeino sokn for utvikling og gjennomføring av musikal med fokus på samisk ungdomskultur med kristent innhold.

Andre betydelige beløp har gått til pilegrimsarbeid. Det ble gitt støtte til en prosjektstilling som pilegrimskoordinator i Harstad kirkelige fellestråd. Denne samarbeider tett med prosjektet «Pilegrim i nord» som blant annet utvikler Trondenes kirke som pilegrimsmål og del av kystpilgrimsleden til Nidaros.

Kvaløy menighet fikk midler til å arrangere en pilegrimstur i Læstadius fotspor. Stiftelsen Crux fikk midler til to prosjekter, «Kunsten å gå pilegrim» og «Overganger- diakoni under og etter soning». Det siste i samarbeid med Grønnåsen menighet som har Tromsø fengsel innen sin soknegrense. Begge disse prosjektene har fokus på ettervern for tidligere innsatte.

Til sist må nevnes Salsing tensing i Salangen som fikk et stort beløp til investering i utstyr. Salsing driver et aktivt kristent ungdomsarbeid med høy kvalitet og god oppslutning.

3.3 Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

3.3.1 Kirkelige medarbeidere trives i jobben og har et inkluderende og likestilt arbeidsfellesskap

Vi har hele tiden fokus på et inkluderende fellesskap i Nord-Hålogaland bispedømme, også når det gjelder arbeidsfellesskap. Vi har et lavere sykefravær enn snittet til kirken, vi antar at det har å gjøre med at vi klarer å inkludere og legge til rette for at medarbeiderne skal klare å stå i jobb, også dersom det er forhold som tilsier at det kan oppleves vanskelig.

Vi har en bevissthet omkring det å ikke legge unødvendige hindringer i veien for arbeidstakere eller arbeidssøkere som trenger tilrettelegging av ulik slag. En helt konkret sak er at vi sier det er ønskelig med førerkort klasse B for prestestillinger. Vi kunne nok sagt at vi stiller krav om dette, men det ville i noen tilfeller hindre gode søkere fra å kunne bli tilsatt. Vi må hele tiden vurdere vår praksis og forventninger slik at vi legger til rette for et inkluderende arbeidsfellesskap.

For arbeidet med et likestilt arbeidsfellesskap vises det til avsnitt B Likestilling senere i rapporten.

Vi er ikke kjent med at det er menigheter som har HELT-MED ansatte eller lignende.

Etter pandemien rapporteres det mange steder at det er utfordrende å få i gang det frivillige arbeidet. Dette er ikke kirken alene om. Mange av organisasjonene i Norge som baserer mye av sin virksomhet på frivillige opplever det samme. Innenfor dette området må de lokale menighetene jobbe trofast og stødig videre. Det er neppe noen «quick-fix» på denne utfordringen, det vil være langsiktighet i tiltak og handlinger som kan gjøre en forskjell.

3.3.2 Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken

Frivillige-totalt:					
2017	2018	2019	2020	2021	2022
3 518	3 113	2 700	2 301	2 055	2 606

Prostene har tidligere meldt at pandemisituasjonen gikk hardt ut over frivilligheten. Frivillighetens år 2022 har gjort at det mange steder har vært et spesielt fokus på frivillighet. Likevel meldes det at pandemien sannsynligvis har vanskeliggjort for rekruttering på tross av dette. Det å få tilbake mange tidligere frivillige beskrives flere steder som vanskelig og selv om tallene på frivillige totalt øker fra 2021 er det et stykke igjen før man er på nivå med årene før pandemien. Det er også nedgang i antall frivillige fra 2021 når det gjelder arbeid blant barn og innen diakoni.

Tilbakemelding fra flere menigheter er at Frivillighetens år har gitt mye inspirasjon og tips, men det er likevel vanskelig å verve frivillige til menighetens arbeid. Selv om eksempelvis Alta melder om stort innslag av frivillige, er det likevel et ønske om å rekruttere flere frivillige også der.

Det oppleves særlig utfordrende å finne frivillige til de kontinuerlige tiltakene. Til enkeltoppgaver synes mange staver at det ofte er enklere å finne frivillige. Når frivillige slutter er det ikke like mange som erstatter de som har vært med i årevis. Også dette oppleves utfordrende for mange staver. I alle sokn, og spesielt i små sokn kan aktiviteter måtte legges ned hvis engasjerte frivillige slutter, dør eller flytter.

Diakoniarbeider i Kvaløy og Sandnessund menighet i Tromsø Domprosti har hatt ansvar for et prosjekt om frivillighet med base i Danmark. Et samarbeidsprosjekt med Norge, Danmark og Sverige der frivillige fra alle disse land er med og bidrar med sine erfaringer til forskning. Dette arbeidet pågår og vil fortsette i 2023 med samling i Stockholm våren 2023. Erfaringer herifra viser at det er mange som ønsker å bidra, og ofte vil mange forbli frivillige i årevis bare de først begynner, føler seg sett, ivaretatt, nyttige og som en del av det fellesskapet som tilbys. Det oppleves som meningsfullt å være frivillig, og mange vil gjerne gjøre noe for andre. En av de største utfordringene synes å være å finne suksessfulle måter å rekruttere nye frivillige.

3.3.3 Kirkens verktøy for digital samhandling utnyttes

I Nord-Hålogaland bispedømme har 64 sokn. Av disse skal 34, altså rett over halvparten, ha tatt i bruk «Skjer i kirken». For en tjeneste som fremstår så lite etterspurt som denne vil vi si at dette tallet er overraskende høyt. Det er mulig denne tjenesten er en god tjeneste som har en misjon, men det er ingen opplevelse av at noen bruker tjenesten, snakker om den eller at den på noen måte blir etterspurt annet enn ved enkelte anledninger fra Kirkerådets side. Det fremstår da mer som en måte å lage PR-fremstøt der man kan vise til arrangementer over hele landet enn noe menigheter eller kirkemedlemmer etterspør.

Administrasjonen ved bispedømmekontoret har i flere år vært kritiske til den svært ustabile løsningen med eksternt skrivebord. Dette ble forbedret i 2022, da vi gikk over til en lokal skrivebordsløsning, men vi opplever fremdeles at systemet er for ustabil og at driftstøtten fra kirkens driftsavdeling er for dårlig.

Den økte bruken av Microsofts løsninger som en fellesløsning for arbeid på tvers av enheter har mye godt med seg, men den oppleves også tidvis forvirrende og flere ansatte har tidvis problemer med å finne dokumenter og informasjon. Systemet fremstår rett og slett ikke intuitivt nok, og det går med mye arbeidstid i å lete etter nødvendig informasjon.

Det er et stort problem at bispedømmet ikke har felles systemer med fellesråd og menigheter. Dette skaper jevnlig problemer, ikke minst for de ansatte i menighetene som ofte ikke har gode nok dataredskap og systemer. For at Den norske kirke skal få en akseptabel utnyttelse av potensialet som ligger i digital samhandling er det essensielt at alle kommer på samme system.

C Biskopens virksomhet

Nord-Hålogaland biskop har i 2022 gjennomført visitas i følgende menigheter: Gamvik, Elverhøy, Lyngen, Vardø, Hasvik, Loppa og Domkirken. Flere av disse hadde blitt utsatt en eller flere ganger grunnet tidligere års Covid-19 restriksjoner. I forbindelse med biskopens visitaser har følgende temaer blitt særlig løftet: Helhetlig menighetsplan, barne- og ungdomsarbeid, diakoni, inkluderende kirkeliv, misjon, økt gudstjenestedeltakelse, trosopplæring, samisk og kvensk kirkeliv, samt frivillighet. Temaer som økonomi og byggetekniske utfordringer har vært nevnt på alle visitaser.

I 2022 har Nord-Hålogaland biskop hatt gleden av å vigsle følgende kandidater i eget bispedømme:

Elin Johanne Tande Buset, til diakon i Harstad og Kanebogen menighet.

Maria Wolf Ballovara, til diakon i Nesseby og Tana menigheter.

Eunice Wanjiku Njogu, til diakon i Tromsø domkirke menighet.

Anne Marit Prestø, til kateket i Øverbygd og Målselv menighet.

Barbara Lahnor, til prest i Vesterålen prosti. Vigslingen fant sted i Tromsdalen kirke.

Antallet vigslinger vil ha årlige variasjoner basert på fratreden og tilsetninger i stillinger. Det er imidlertid et stort potensial for å få vigslet flere kantorer i bispedømmet.

Nord-Hålogaland biskop er leder av det kirkelige nettverket Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen, SKKB. Dette nettverket ble besluttet lagt på is med bakgrunn i Russlands eskalering av krigen i Ukraina i februar 2022. Samarbeidet fortsetter mellom de nordiske deltakerne i SKKB gjennom forumet Nordkalotten kirkelige nettverk.

I mai var Nord-Hålogaland biskop med proster og ledergruppe på studietur til Egypt. Hovedmålet var biskop Thomas og klosteret Anafora. Gruppen besøkte også patriark Tawadros 2. i Den koptiske kirke, et presteseminar og et diakonalt prosjekt.

I juni var Nord-Hålogaland biskop arrangør for samlingene «Veien til vigsling, VTV». Samlingene ble avholdt på folkehøgskolen Nord-Norge i Tjeldsund og var et samarbeidsprosjekt med de fire bispedømmene i region Nord, inkludert Sør-Hålogaland, Nidaros og Møre. Dette ga en fin mulighet til å løfte frem noen av perlene i Trondenes prosti med besøk på Trastad samlinger, og gudstjeneste i Kvæfjord kirke.

I august deltok biskopen på samiske kirkedager i Inari i Finland med en sterk norsk delegasjon, der stiftsdirektøren blant annet var liturg på hovedgudstjenesten.

I november deltok biskopen på bispedømmets ungdomsting med hilsen og utspørring av delegatene. Og biskopen ga en hilsen under pridegudstjenesten i Tromsø Domkirke.

IV Styring og kontroll i virksomheten

A Arbeidsmiljø

Sykefravær og vurderinger av dette

Vi har et lavere sykefravær enn både landsgjennomsnittet og nasjonalt for den norske kirke. Det er allikevel i noen prosti noe høyt sykefravær, noe som fordrer en bevissthet fra arbeidsgiver omkring dette. Det er i denne sammenheng viktig at det samarbeides godt med de rette instansene. Vi gir i noen tilfeller ansatte ekstra veiledning og mulighet for rekreasjonsopphold som tiltak for å opprettholde arbeidsevne til den enkelte medarbeider. Sykefravær er ellers beskrevet flere steder i rapporten og det henvises blant annet til B Likestilling.

Rutiner for intern varslings om kritikkverdige forhold

Vi bruker «Mitt varsel» i tråd med retningslinjene fra kirkerådet. Vi har gitt opplæring til proster og ledere på bispekontoret. Det er gode rutiner for arbeidet i arbeidsmiljøutvalget og alle avviksmeldinger behandles her.

Vi har sett at samordningsavtalen for HMS-samarbeidet med kirkevergene/kirkelige fellesråd er viktig, og at denne må oppdateres jevnlig. Det er med på å bevisstgjøre både prost og kirkeverge om deres ansvar og hva som ligger i det å være den arbeidsgiver som har flest ansatte på en arbeidsplass. Selv om det formelle alene ikke gir et godt arbeidsmiljø er det viktig at det er på plass og kan gi gode rammer omkring det daglige HMS arbeidet. Utover dette gjør prostene sitt til at prestene skal ha et godt arbeidsmiljø og kollegaer rundt seg de kan støtte seg på. Stiftsdagene i Trondheim, i oktober, var foruten en faglig samling, også en samling som ble viktig for at vi som arbeidsgiver bidrar til et godt arbeidsmiljø for prestene. Det å kombinere faglige samlinger med sosialt fellesskap har vist seg å bli satt stor pris på av de ansatte.

Vi har kjennskap til at det i noen staber er konflikter knyttet til et utfordrende arbeidsmiljø. Her erfarer vi at det er en utfordring med to arbeidsgiverlinjer, ikke nødvendigvis fordi det er knyttet til konflikten, men til hvilke muligheter som finnes for å løse opp i konflikten og skape et godt arbeidsmiljø.

I sin helhet vil vi likevel si at arbeidsmiljøet er godt for det store flertall av de ansatte i Nord-Hålogaland bispedømme.

B Likestilling

Nord-Hålogaland bispedømme har litt over 36% kvinner i prestestillinger. Vi har per 31.12.22 ingen kvinnelige proster. Vi ser at det må jobbes målbevisst med å utfordre og inspirere kvinner til å søke lederposisjoner. Det er nødvendig at lederskapet har en kjønnsmessig jevn fordeling. Vi vil i 2023 jobbe aktivt og målrettet for å øke andelen kvinner i lederstillinger. Et konkret tiltak er at vi på nettverkssamling for kvinnelige prester, i samarbeid med Nordnorsk Lederutvikling, vil gjennomføre et opplegg med mål om i første omgang å inspirere til lederskap. Vi mener dette er et godt tiltak som vi håper har en strategisk og langsiktig effekt. Arbeidet vil videreføres og vi vil ta med oss erfaringene fra dette første konkrete tiltaket.

Arbeidsmiljøundersøkelsen blant kvinnelige prester er det bare så vidt gjort en jobb med fra vår side. Det er imidlertid viktig å si at det kan synes som at det er en endret bevissthet i lederskap og blant mange av de mannlige prestene om hvordan det oppleves å være kvinnelig prest. Det ble satt i gang et arbeid på stiftssamlingen i 2022, dette arbeidet må videreføres i prostiene.

Et partssammensatt utvalg med mandat om å se på likestilling og mangfold i Nord-Hålogaland bispedømme leverte sin rapport mot slutten av året. Denne vil bli behandlet i

2023, men vi ser allerede nå at denne vil gi viktige innspill til hvordan vi som arbeidsgiver kan bidra til mer likestilling og økt fokus på mangfold.

Når det gjelder lønn ser vi at i snitt tjener de kvinnelige sokneprestene 99,4% av mannlige sokneprester sin lønn. Blant kapellanen er det motsatt, her tjener i snitt de kvinnelige kapellanene 108,6% av mannlige kapellaner.

Vi vil imidlertid påpeke at med et lønnsystem med automatisk opprykk etter ansiennitet, kan lønnsforskjeller også være utslag av andre årsaker enn kjønn. Selv om det er et relativt stort avvik mellom kvinners snittlønn og menns snittlønn kan det være at dette ikke sier noe om en ubalanse basert på kjønn, men for eksempel en ubalanse i alder, eller at kvinner oftere velger andre stillinger enn sokneprest. For Nord-Hålogaland bispedømme har det antakelig stort utslag at vi bare har mannlige proster når en regner ut gjennomsnittslønn for presten.

Vi har sett at det tidligere har vært noe ubalanse som kan synes å være basert på kjønn. Dette prøvde vi ved det lokale lønnsoppgjøret i 2021 å gjøre noe med. Det ble da gitt lønnsøkning til kvinner vi mente lå lavt i forhold til sine mannlige kollegaer, uten at vi fant en god forklaring på hvorfor det var slik. Vi går gjennom lønnen til våre ansatte og gjør vurderinger av hvorfor de ulike ansatte er plassert der de er.

Det viktigste tiltaket vi gjør for å sørge for likelønn er å være oss dette bevisst når vi tilsetter nye medarbeidere. Det er viktig at vi her ikke lager noen forskjeller, men har et fokus på likelønn mellom kjønnene.

Det gis studiepermisjoner og økonomisk støtte til å gjennomføre studier på lik linje til begge kjønn. Imidlertid ser vi at det er en noe høyere andel av menn som benytter seg av muligheten til studiepermisjon. Det bør være et viktig punkt for prostene i sine medarbeidersamtaler å oppfordre også kvinnene til å søke etter- og videreutdanning. Etter- og videreutdanning av et visst omfang gir et godt grunnlag for å søke om lønnsforhøyelse. Dersom det er flere menn enn kvinner som tar slik utdanning vil det igjen medføre en lønnsforskjell som ikke direkte går på kjønn, men som allikevel kan sies å handle om forskjeller basert på kjønn.

Kvinnelig prester i Nord-Hålogaland bispedømme har høyere sykemeldingsfravær enn mannlige prester. Dette er i tråd med nasjonale tall, som også viser at kvinner generelt har et høyere sykefravær enn menn. Det er allikevel viktig at vi ser på hvorfor det er slik hos oss også. Vi finner kanskje noe av svaret i arbeidsmiljøundersøkelsen, men neppe alle. Det bør derfor foregå et mer systematisk arbeid med en slik kartlegging med en forankring i det regionale arbeidsmiljøutvalget. På den måten kan vi unngå at det er særlige sider ved jobben som prest i Nord-Hålogaland bispedømme som gjør at kvinner blir mer syke enn menn.

Når det gjelder søknader og tilsetninger i 2023 er bildet at vi i prestestillinger har tilsatt 9 kvinner og 7 menn. Det var i alt 14 kvinner og 11 menn som søkte på stillinger hos oss i 2022. I dette tallet er det en feilkilde i at noen av søkerne kan ha søkt på flere stillinger, det er altså ikke slik at vi nødvendigvis har 25 unike søkere.

Vi ser det er litt flere kvinner som både har søkt og er ansatt. Vi vil hevde at dette er med på å vise at det ikke skjer noe kjønnsdiskriminering ved ansettelse.

Ved bispekontoret er det like mange kvinner som menn blant de ansatte (uten biskop som teller med i prestestatistikken). Her ser vi at det er en forskjell på kirkefag og HR, der HR har 1 mann og resten kvinner, mens det er motsatt på kirkefag. Det vil antakelig være klokt å se på hvordan kjønnsfordelingen er i de ulike seksjonene påvirker deres arbeid.

Statistikken røper en vesentlig forskjell i lønn basert på kjønn ved bispedømmets administrasjon. Det er likevel vanskelig å skulle konkludere med at dette faktisk skyldes kjønn. Det er stor spredning i ansvar og oppgaver blant de ansatte på bispedømmekontoret. Det vil antakelig være forskjeller i lønn som må forklares ut fra andre parameter enn kjønn.

Det er fortsatt viktige sider ved likestilling mellom kjønn det må jobbes aktivt og systematisk med for å oppnå en høyere grad av likestilling. En side det er utfordrende å se fremskritt på er blant noen av de organisasjonene vi tradisjonelt har samarbeidet med, og som fortsatt eier bygninger hvor det gjennomføres forordnede gudstjenester. Det er en dialog med disse, men dette er utfordrende i møte med en tanke om likestilling og kvinners prestatetjeneste.

I tillegg til å sørge for at det ikke er noen praktiske sider som hindrer likestilling er det svært viktig å fremme holdninger som er positive til likestilling og kvinners prestatetjeneste. Det synes å være et møysommelig arbeid som også møter på noen tilbakeslag. Derfor ser vi at vi ikke kan «slappe av» og tenke at dette ordner seg. Arbeidet med likestilling krever konkrete og målbare tiltak i tillegg til holdningsskapende arbeid.

C Vurdering av internkontroll

Nord-Hålogaland bispedømmeråd følger etablerte rutiner og systemer innenfor både økonomi og personalområdet.

Rutinebeskrivelser og systemoppsett er etablert, men bl.a. krav om 2 godkjennerer før utbetaling skjer. På de fleste områder er siste godkjenning sentralisert til 1-2 personer, noe som anses som viktig for å ivareta lik praktisering av regelverket.

Det er relativt mange personer, både i bispedømmeadministrasjonen og i prostiene, som er involvert i ulike prosesser som medfører en økonomisk forpliktelse for bispedømmerådet og rDnk.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt «Ethiske retningslinjer for Nord-Hålogaland bispedømmeråd.» I retningslinjene tematiseres følgende:

- Forhold på arbeidsplassen
- Habilitet
- Konfidensialitet
- Lojalitet
- Mobbing og diskriminering
- Forhold til rus/rusmidler
- Sosiale medier og media
- ekstraverv
- Overgrep
- Reiser
- Forvaltning av offentlige midler
- Personlige gaver
- Interne misligheter
- Varsling

I 2020 og 2021 ble det foretatt revisjoner av personvern og informasjonssikkerhet i bispedømmene. Høsten 2022 svarte Nord-Hålogaland bispedømmeråd v/ stiftsdirektøren ut en sjekkliste knyttet til tiltak fra revisjonsrapporten. Vi har ingen indikasjoner på at det i 2022 har vært noen form misligheter knyttet til personvern og informasjonssikkerhet i bispedømmet.

V Vurdering av framtidssutsikter

Nord-Hålogaland bispedømme går usikre tider i møte. Det er store uløste utfordringer som møter oss i årene som kommer, og viktigst av disse er nok rekrutteringskrisen. Skal folkekirken overleve trenger vi flere medarbeidere, og om vi skal kunne ivareta samisk og kvensk kirkeliv trenger vi flere medarbeidere med denne særegne språk- og kulturkompetansen. Den langsiktige løsningen på dette er bare å motivere flere fra vårt område til å gå inn i kirkelig tjeneste. Vi har fra 2023 budsjettert med midler til å ansette en ungdomsrådgiver for å stimulere til økt satsing på ungdomsarbeid i bispedømmet vårt. Dette håper vi kan være med å skape en fremtid med økt rekruttering fra vår landsdel.

For vår del er det å ha kvalifiserte mennesker som kan fylle stillingene en større utfordring enn økonomien. For enkelte av fellesrådene i bispedømmet er også økonomien en stor utfordring, og for kirken som helhet skaper denne kombinasjonen en utfordrende framtidssituasjon.

Et annet område vi går i møte som skaper usikkerhet for oss er den kirkelige organiseringen. En modell med mindre vekt på bispedømmet som arbeidsgiver, og med det «sentralen» som skaffer vikarer, fremstår som en modell som ikke passer for vår landsdel. Vi håper det er mulig å tilpasse den fremtidige organiseringen vår virkelighet, slik at ikke en organisering som er tilpasset mer tettbygde områder med mindre avstand vil lamme kirken i nord. Vi ser også med uro på enkelte signaler som er sendt i høringsrunder fra Kirkerådet der det blir drøftet om Kirkemøtet skal settes sammen basert på medlemstall i bispedømmet, og muligheten til å sette sammen et kirkeråd uten representanter fra alle bispedømmer. Kombinasjonen av disse forslagene vil kunne sette Nord-Hålogaland bispedømme, og kirken i hele Nord-Norge, helt på sidelinjen av alle beslutninger i kirken. Dette gjør oss urolig.

Vi ser med utålmodighet frem til rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen. Vi venter oss konstruktive og målrettede innspill fra kommisjonen og er forberedt på å gå inn i etterarbeidet etter denne. Dette vil trolig være et arbeid som vil innebære vanskelige og smertefulle prosesser, men det er et arbeid som for kirken sin del kan gjøre oss til en sannere og bedre kirke i vårt område. For samfunnet som helhet vil det bli utfordrende, men vi håper både majoritet- og minoritetsbefolkning vil komme styrket fra denne prosessen.

Folkekirken står sterkt i Nord-Hålogaland. Oppslutningen om livsriter er stabilt høy, medlemstallet holder seg høyt og vi opplever at vi har stor respekt og forståelse i møte med politiske organer. Det er som vi har nevnt utfordringer vi skal være klar over i tiden som kommer, men disse utfordringene er ikke nye og vi har allerede håndtert dem i årevis. Vi har derfor tro på at Nord-Hålogaland bispedømme også i fremtiden kan være en vital del av den verdensvide kirke.

VI Årsregnskap 2022

Ledelseskommentar årsregnskapet 2022

Innledning

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er et folkevalgt organ som velges etter regler fastsatt av Kirkemøtet. Videre er bispedømmerådet en del av rettssubjektet Den norske kirke og dekker Troms og Finnmark fylke og Svalbard.

Hovedoppgaven for bispedømmerådet er regulert i Kirkeloven og Gravferdsloven, samt gjennom delegasjon av myndighet fra Kirkemøtet/Kirkerådet. Viktige oppgaver er av forvaltningsmessige karakter knyttet til prestedtjenesten og forvaltning av ulike tilskudd.

Ved utgangen av 2022 var det 105 årsverk ved Nord-Hålogaland bispedømmeråd (eksl. Svalbard kirke), fordelt på 88,6 prestestillinger, 12 administrasjon og 4,4 andre.

Vurdering av vesentlig forhold

Nord-Hålogaland bispedømmeråds tildeling til drift er kr.92.356.000. Bispedømmerådet har utfordringer i forhold til rekruttering til prestestillinger, økte kostnader knyttet til vikarer og reiser, noe som blir synliggjort når det gjelder økonomiske resultater.

Tildelingen er i utg.pkt. ikke tilstrekkelig til å gi budsjettmessig dekning til at bispedømmet kan ha full bemanning i alle stillinger. Budsjettet er derfor balansert med et budsjetteknisk innsparingskrav på lønnskostnader med kr. 6.251.000 (bruttobeløp inkl. feriepenge og AGA).

Dette tilsvarer ca. 7,8 årsverk, basert på en snittkostnad pr. årsverk på ca. kr. 800.000. Dette innsparingskravet ble nådd som følgende av manglende vikardekning.

Ifølge regnskapet for 2022 har bispedømmet et regnskapsført merforbruk på kr.1.779.000, som utgjør et avvik på 1,92% av tildeling. Merforbruket skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Boliger og leiebiler til vikarer.
- Lederutviklingsprogram for proster og biskop, stiftsdirektør, personalsjef og kirkefagsjef knyttet til ekstra oppstartskostnader i forbindelse med lederutviklingsprogrammet som ble bokført i regnskapet for 2022.
- Kjøp av vikartjenester fra Harstad kirkelige felleråd, utført av fellerådsansatte.
- Annonsering ledige stillinger.
- Reisekostnader som følge av økte drivstoffutgifter til presteskysse og økte flypriser.

Tildeling til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk er kr.34.415.000. Disse øremerkede midlene fordeles videre til felleråd/menighetsråd etter egne rutiner og kriterier, og går i hovedsak til finansiering av lokale stillinger. Merforbruk i 2022 for budsjettgruppe 1B – Tilskudd er på kr.5.453.000, som tilsvarer 15,84% av tildeling. Det er fordelt på et mindreforbruk innen tilskudd trosopplæring på kr.1.921.000 og et merforbruk innen tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk på kr.7.379.000. Merforbruket skyldes planlagt/vedtatt bruk av mindreforbruk fra tidligere år, gjennom tildeling av Utviklingsmidler 2022 og tidligere vedtatte prosjektstillinger for diakoni og undervisning.

Oppsummering årsregnskap 2022

Samlet resultat for Nord-Hålogaland bispedømmeråd er et merforbruk på kr. 7.229.000.

For budsjettgruppe 1 – Drift er det et merforbruk på kr. 1.777.000 (utgjør 1,92 % av tildeling/budsjett).

For budsjetgruppe 2 – Tilskudd er det et merforbruk på kr. 5.452.000 (utgjør 15,84 % av tildeling/budsjett).

Merforbruket skyldes planlagt/vedtatt bruk av mindreforbruk fra tidligere år, gjennom tildeling av Utviklingsmidler 2022 og tidligere vedtatte prosjektstillinger for diakoni og undervisning.

Budsjettgruppe 1 - Drift

Tildeling/budsjett for lønn og drift i budsjetgruppe 1 var i 2022 på kr. 92.356.000.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1 - Driftsregnskapet	31.12.2022	31.12.2022	
Inntekter	-706	-450	256
Tilskudd/varekjøp	535	570	35
Lønnskostnader	75 156	75 765	609
Andre driftskostn	19 148	16 471	-2 677
Sum budsjetgruppe 1	94 133	92 356	-1 777
Samlet tildeling budsjetgruppe 1		92 356	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjetgruppe 1			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjetgruppe 1			-1 777

Lønnskostnader:

Tildelingen er i utg.pkt. ikke tilstrekkelig til å gi budsjettmessig dekning til at bispedømmet kan ha full bemanning i alle stillinger. Budsjettet er derfor balansert med et budsjetteknisk innsparingskrav på lønnskostnader med kr. 6.251.000 (bruttobeløp inkl. feriepenge og AGA).

Dette tilsvarer ca. 7,8 årsverk, basert på en snittkostnad pr. årsverk på ca. kr. 800.000.

Et stort antall vakante prestestillinger gir bispedømmerådet et handlingsrom for å kunne oppnå innsparingskravet som ligger i budsjettet. Regnskapet viser at dette er oppnådd i 2022, bl.a. gjennom NAV-refusjoner.

Driftskostnader:

Merforbruket kan tyde på at aktivitetsbaserte kostnader, særlig møte- og reisekostnader, har vært noe høyere enn budsjettet. Det antas at det kommer av at møter og reiser har tatt seg opp etter 2 år med korona-pandemi.

Det synes ellers som om vikarkostnader utover lønn, dvs. bolig, leiebil, hjemreiser o.l., har økt noe siste år.

Budsjettgruppe 2 - Tilskudd

Tildeling til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk i budsjetgruppe 2 var på kr. 33.841.000.

I tillegg har bispedømmerådet disponert OVF-midler i 2022 på kr. 574.000.

Totalt utgjør dette kr. 34.415.000.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 2 og 3 - Tilskudd *	31.12.2022	31.12.2022	
Trosopplæring	17 212	19 133	1 921
Diakoni	7 454	5 703	-1 751
Undervisning	12 809	8 705	-4 104
Kirkemusikk	1 824	300	-1 524
Domkirke (Oslo og Nidaros)	-	-	-
Annet (inkl OVF)	568	574	6
Gruppe 3 (kun KR)	-	-	-
Sum budsjettgruppe 2 og 3	39 867	34 415	-5 452
Samlet tildeling budsjettgruppe 2 og 3		34 415	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-5 452

Merforbruket skyldes planlagt/vedtatt bruk av mindreforbruk fra tidligere år, gjennom tildeling av Utviklingsmidler 2022 og tidligere vedtatte prosjektstillinger for diakoni og undervisning.

Særskilt om OVF-tilskuddet

OVF-tildelingen for 2022 var på kr. 574.000 (uendret siste 3 år).

Tildelingen er disponert til tilskudd til ulike menighetsråd/fellesråd etter søknader fra disse.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2022		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491	-	-	-
Diakoni - 492	-	-	-
Barn og unge - 493	163	-	-163
Gudstjenesteliv - 494	-	-	-
Kirkemusikk og kultur -495	150	-	-150
Samisk kirkeliv -496	155	-	-155
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497	100	-	-100
Internasjonale og økumeniske organisasjoner -498	-	-	-
		574	574
Ovf total (for rapportering til Ovf)	568	574	6

Akkumulert mindreforbruk:

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har gjennom mindreforbruk i årene 2018 – 2021 opparbeidet seg en egenkapital på til sammen kr. 13.561.000.

	Akkumulert "beholdning" pr 01.01.22	Mer-/mindreforbruk 2022	Akkumulert "beholdning" 31.12.22
Akkumulert mer-/mindreforbruk			
Akkumulert i budsjettgruppe 1	10 626	-1 777	8 849
Akkumulert i budsjettgruppe 2 og 3	2 935	-5 452	-2 517
Sum budsjettgrupper	13 561	-7 229	6 332

Årets merforbruk vil redusere det akkumulert mindreforbruket betydelig, noe som har vært en målsetning for bispedømmerådets aktiviteter og tildelinger av tilskudd gjennom året.

Kirkerådet har i KR-sak 52/21 vedtatt en begrensning i bispedømmerådernes akkumulerte mindreforbruk, tilsvarende 3 % av siste års tildeling. For bispedømmeråd som ved utgangen av 2020 har mer enn 3 % av sin tildeling i slike oppsparte midler, vil et ytterligere

mindreforbruk i 2021 og 2022 legger til ubunden egenkapital i Den norske kirke og ikke tilflyte bispedømmet.

Ordningen med en øvre grense for akkumulert mindreforbruk på 3 % av tildelingen trer fullt ut i kraft fra regnskapsåret 2023. For Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil denne 3 %-regelen tilsvare ca. kr. 3.700.000.